

Council of Europe
European Commission

Conseil de l'Europe
Commission européenne

Organization for Security and Co-operation in Europe
The Representative on Freedom of the Media

Strasbourg, 13. travnja 2004

ATCM(2004)013

**KOMENTARI NA PREDLOŽENE IZMJENE I DOPUNE
HRVATSKOGA ZAKONA O MEDIJIMA I
HRVATSKOGA KAZNENOG ZAKONA**

Autori

Gda Sandra HRVATIN BAŠIĆ

i

G. Gavin MILLAR

**KOMENTARI NA PREDLOŽENE IZMJENE I DOPUNE
HRVATSKOGA ZAKONA O MEDIJIMA I
HRVATSKOGA KAZNENOG ZAKONA**

Autori

Gđa Sandra HRVATIN BAŠIĆ*

i

G. Gavin MILLAR*

* Predsjednica Povjerenstva za slovenski radio & televiziju, Slovenija

* Odvjetnik, Doughty Street Chambers, Ujedinjeno Kraljevstvo

UVOD

1. Posljednje komentare u pisanom obliku na nacrt Zakona o medijima stručnjaci Vijeća Europe dali su u kolovozu 2003. godine¹. Zakon je zatim naknadno donesen ali bez neophodnih izmjena i dopuna kojima bi se uzeo u obzir određen broj naših komentara. Nakon toga Ustavni je sud ukinuo Zakon zbog proceduralnih razloga. U veljaci smo imali zadovoljstvo posjetiti Zagreb² kako bismo raspravili naše bojazni oko Zakona o medijima. Hrvatske vlasti sada imaju rok do konca travnja ponovno donijeti Zakon, uključujući moguće izmjene i dopune. Stručnjaci se u svojim komentarima ovoga puta bave predloženom izmijenjenom i dopunjenom verzijom Zakona.

2. Tijekom boravka u Zagrebu, stručnjaci su također bili u mogućnosti iznijeti svoje bojazni u svezi s odredbama o kleveti u Kaznenome zakonu. Još jednom su predložene izmjene i dopune te stručnjaci imaju mogućnost ponovno iznijeti svoje komentare na njih.

3. Ovi su komentari podijeljeni u tri dijela. U prvome dijelu stručnjaci ocjenjuju u kojoj su se mjeri njihove općenite bojazni, zasnovane na zahtjevima jamstva slobode izražavanja iz **clanka 10. Europske konvencije o ljudskim pravima (ECHR)**, uzele u obzir u novome nacrtu. U drugom dijelu stručnjaci konkretno komentiraju brisanje odredbi o koncentraciji vlasništva u medijima u novom nacrtu Zakona. Konacno, ovaj dokument analizira izmjene i dopune Kaznenoga zakona koje se odnose na klevetu.

CLANAK 10. ECHR-a

4. Kako bi se u potpunosti razumjeli ovi komentari, posebice oni koji se odnose na odredbe kaznenog djela klevete, važno je u uvodnome dijelu podsjetiti na relevantna načela. Clanak 10. ECHR-a kaže:

1. Svatko ima pravo na slobodu izražavanja. To pravo obuhvata slobodu mišljenja i slobodu primanja i širenja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne sprečava države da podvrgnu režimu dozvola ustanove koje obavljaju djelatnosti radija ili televizije te kinematografsku djelatnost.

2. Kako ostvarivanje tih sloboda obuhvata dužnosti i odgovornosti, ono može biti podvrgnuto formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom, koji su u demokratskom društvu nužni radi interesa državne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti ili javnog reda i mira, radi sprečavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala, radi zaštite ugleda ili prava drugih, radi sprečavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi ocuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti.

Prvi stavak pruža široko preumtpivno pravo na slobodu izražavanja.

¹ ATCM (2003) 018 Komentari na nacrt Zakona o medijima Republike Hrvatske, Strasbourg, 13. kolovoza 2003. godine & ATCM (2003) 020 Dodatni komentari na nacrt Zakona o medijima Republike Hrvatske, Strasbourg, 27. kolovoza 2003. godine.

² ATCM(2004) 007 Strucna misija za izmjene i dopune Zakona o Hrvatskoj radio-televiziji, Zakona o elektronicnim medijima i Zakona o medijima, Zagreb, 25.-27. veljace 2004. godine (Izvešće misije), Strasbourg, 5. ožujka 2004. godine.

5. Posebice:

- članak 10. (1) ne štiti samo sadržaj izraženih ideja i informacija, već i oblik izražavanja – to uključuje oblik jezika koji se doista koristio (vidjeti dolje pod podnaslovom «Ton izražavanja»);

- Sloboda «posjedovanja» mišljenja tumaci se kao sloboda izražavanja mišljenja koje netko posjeduje. Članak 10. stoga štiti pravo na kritiziranje, spekuliranje i izražavanje vrijednosnih prosudbi te nije ograničen na «istine» izjave (vidjeti *Lingens protiv Austrije*, presuda od 8. srpnja 1986., serija A br. 103). Nemoguće je dokazati istinitost vrijednosne prosudbe. Zakonski zahtjev kojim bi se to tražilo kršio bi stoga članak 10. Europski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) u Strasbourgu striktno primjenjuje ovo načelo te će pažljivo ispitati svaku izjavu čiju je istinitost podnositelj žalbe morao dokazati na domaćem sudu, kako bi utvrdio je li doista riječ o izražavanju mišljenja. Ukoliko je tako, uplitanje će biti neopravdano pod uvjetom da se mišljenje donekle zasniva na činjenicama te da je izrečeno u dobroj namjeri. Ukoliko je riječ o činjeničnoj izjavi, članak 10. podrazumijeva pravo na dokazivanje njezine istinitosti;

- Iako je pravo iz članka 10. (1) zajamčeno «svakome», Europski je sud u više navrata naglasio posebnu ulogu medija u demokraciji. Mediji su «čuvar» u ime javnosti. Njihova je dužnost na odgovoran način priopćiti informacije i ideje o svim pitanjima od javnoga interesa. Uplitanje u slobodu izražavanja medija mora stoga biti striktno opravdano;

- Države potpisnice podliježu «pozitivnoj obvezi» primjene mjera potrebnih za promicanje slobode izražavanja, posebice medija. **To može zahtijevati izmjene i dopune ili ukidanje zakona koji vode do povrede prava iz članka 10.**

6. Uplitanje države u ovo pravo zakonito je samo onda kada se može opravdati u skladu sa stavkom 2. članka 10. kada:

- je «propisano zakonom»;
- slijedi legitiman cilj u skladu s tim stavkom te;
- je «nužno u demokratskom društvu»;

(vidjeti *Lingens*, stavak 34. do 37.). O ovome posljednjem zahtjevu vodeno je najviše rasprava pred Europskim sudom za ljudska prava u Strasbourgu te je, posebice na području članka 10., rezultirao u najvećem broju povreda. To znači više od «razumnog» ili «poželjnog». To prije podrazumijeva «hitnu društvenu potrebu» za uplitanjem.

7. Osoba koja tvrdi da je žrtva nezakonitoga uplitanja («povrede») u njegova/njezina prava iz Konvencije može podnijeti tužbu pred Europskim sudom. Sud vrlo široko tumaci «uplitanje». Dobro je utvrđeno kako progon zbog kaznenog djela koje je proizašlo iz akta izražavanja predstavlja uplitanje u pravo iz članka 10. To predstavlja i svako proglašavanje osobe krivom i njegovo/njezino kažnjavanje. Nakon što se utvrdilo uplitanje, teret prelazi na državu potpisnicu koja treba obrazložiti to uplitanje tako što će pokazati kako je svaki od gore navedenih zahtjeva za zakonito uplitanje ispunjen u svezi sa svim činjenicama toga predmeta.

8. Sud u Strasbourgu ostvaruje nadležnost nadzora. On preispituje: *jesu li razlozi koje su državne vlasti pružile kako bi obrazložile [to uplitanje] relevantni i dovoljni...* Pri tomu

Sud...*mora biti zadovoljan tek ako su državne vlasti primijenile standarde koji su uskladeni s nacelima sadržanima u clanku 10. te, k tomu, da se ti razlozi zasnivaju na prihvatljivoj ocjeni relevantnih cinjenica...*[vidjeti *Zana protiv Turske* (1999) 27 EHRR 667]. U biti, mora biti zadovoljeno nacelo da je restriktivna mjera razmjerna cilju iz clanka 10. (2) koji se treba ostvariti na osnovi pravilne ocjene cinjenicnog stanja predmeta.

9. Standard opravdanosti varira. U predmetima koji ukljucuju uplitanje u slobodu izražavanja primjenjuje se visok standard. Ovdje opravdanje treba biti *uvjerljivo utvrđeno*...

10. Slicno tomu, što je ograničenje veće, to opravdanje mora biti uvjerljivije. U predmetu *Tolstoy Miloslavsky protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (1995) 20 EHRR 442, Europski je sud priznao kako visoke odštete dodijeljene u građanskim parnicama pokrenutima zbog klevete imaju tendenciju biti nerazmjerne šteti ugleda koju je tužitelj pretrpio. Pri tomu je sud naglasio sputavajući («deprimirajući») učinak koji prevelike odštete općenito imaju na slobodu izražavanja (posebice kod medija). Novinari će ograničiti svoje vlastito izražavanje iz straha od suocavanja s građanskom parnicom koja uključuje ogromne odštete.

11. Potreba za kaznenom sankcijom i njezina razmjernost zahtijevat će posebno opravdanje. Sud će posebice razmotriti je li država mogla koristiti druga, manje oštra sredstva osim kaznene sankcije kako bi ostvarila isti cilj iz clanka 10. (2) - npr. zaštitila ugled ili prava drugih. Ocgledan primjer «drugih sredstava» u ovome kontekstu predstavlja dodjela odštete putem građanske parnice. Sputavajući odnosno «deprimirajući učinak» mogućih kaznenih postupaka zbog klevete i sličnih kaznenih djela (u najmanju ruku) je veći nego učinak koji je posljedica dodijeljenih visokih odšteta. To se narocito odnosi na slučajeve kada je moguće izreći zatvorsku kaznu.

12. Prezumptivno pravo prema clanku 10. (1) vrlo je široko. Ono obuhvaća sve vrste izražavanja. Sloboda izražavanja:

«cini jedan od bitnih temelja [demokratskog] društva, jedan od osnovnih preduvjeta za njegov napredak i razvoj svakog covjeka. Podložno clanku 10. (2), ono se primjenjuje ne samo na «informacije» ili «ideje» koje su povoljno primljene ili koje se smatraju bezopasnima ili se primaju s ravnodušnošću, već također i na one koje vrijedaju, šokiraju ili uznemiruju državu ili bilo koji sektor stanovništva. Takvi su zahtjevi toga pluralizma, tolerancije i otvorenosti bez kojih ne postoji «demokratsko društvo»...»[naglasak dodan]

Vidjeti *Handyside protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (1976) (stavak 49.).

13. Nadalje, kada odlučuje o predmetu koji uključuje povredu prava iz clanka 10. (1), Europski je sud suocen:

«...ne s mogućnošću izbora između dva proturječna nacela, već s nacelom slobode izražavanja koje je podložno većem broju iznimaka koje se moraju usko tumačiti...Nije dovoljno da predmetno uplitanje pripada popisu iznimaka navedenih u clanku 10. (2) na koje se poziva; također nije dovoljno to što je uplitanje nametnuto zbog toga što predmet uplitanja spada unutar jedne određene kategorije ili je obuhvaćen zakonskim propisom koji je formuliran preopćenito ili apsolutno; sud treba biti zadovoljan onda kada je uplitanje bilo neophodno uzimajući u obzir cinjenice i okolnosti koje imaju prevagu u predmetu koji se nalazi pred sudom...»

[*Sunday Times protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (1979) (stavak 65.)].

14. Izražavanje politickoga i javnog interesa dobilo je najvišu razinu zaštite. Napadi na politicare i ostale javne osobe zaslužuju posebnu zaštitu jer:

«...[*Politicar*] se neminovno i svjesno izlaže pažljivome ispitivanju svake njegove riječi i djela, kako od novinara tako i od šire javnosti, te sukladno tomu mora pokazati viši prag tolerancije...»

15. Isto se odnosi i na napade na državu. U predmetu *Ozturk protiv Turske*, sud u Strasbourgu utvrdio je kako:

«...zbog dominantnog položaja koji vlada drži, neophodno je da pokaže suzdržavanje od pribjegavanja kaznenim postupcima, posebice onda kada postoje drugi načini kojima se može odgovoriti na neopravdane napade i kritike njezinih neprijatelja...»

16. Deklaracija Odbora ministara o slobodi političke rasprave u medijima, usvojena 12. veljače 2004. godine, nedavno je ponovno stavila naglasak na ova važna načela. U Deklaraciji se također tvrdi sljedeće:

«*Odštete ili novčane kazne zbog klevete ili uvrede moraju u razumnoj mjeri biti razmjerne povredi prava ili ugleda drugih...Kleveta ili uvreda u medijima ne bi trebala voditi ka zatvorskim kaznama, osim ukoliko ozbiljnost povrede...to čini prijeko potrebnom i razmjernom kaznom...»*

17. Ton izražavanja: Utvrđeno je kako polemicko, agresivno, pretjerano, provokativno i vrijeđajuće izražavanje, posebice od strane novinara, spada pod zaštitu koju pruža članak 10. (1). U predmetu *Oberschlick protiv Austrije* (br. 2), utvrđeno je kako osuda novinara za uvredu zbog toga što je politicara nazvao «idiotom» prije nego «nacistom» predstavlja povredu članka 10.

18. Tumačenje i primjena Konvencije od strane Europskoga suda zasniva se na razvijajućoj percepciji onoga što je «nužno u demokratskom društvu». Sud je u više navrata priznao kako se mora mijenjati i napredovati s promjenama u onome što društvo tolerira.

19. Gore navedena načela čine jasnim kako postojanje zakona ne predstavlja «povredu» članka 10. Do povrede dolazi zato što se primjena zakona u određenom slučaju ne može opravdati u skladu s gore utvrđenim načelima. Stoga, pitanje koje treba postaviti za svaku od odredbi u glavi 15. Kaznenoga zakona nije: je li ona suprotna članku 10.? To je prije pitanje: kolika je mogućnost da se ta odredba koristi na način koji predstavlja neopravdano uplitanje u prava optuženika prema članku 10.?

ZAKON O MEDIJIMA – CLANAK 10. I OPCENITO

20. Stručnjaci su primijetili kako su neki novi članci uvedeni u zakon (npr. novi članak 8. o privatnosti). Stručnjaci će prema potrebi pokušati navesti relevantan članak u važećem zakonu nazivajući ga «starim člankom X».

21. Odredbe o programskom sadržaju – stari članak 2, 5. te 12./13.: Strucnjake još uvijek brinu ove odredbe. Zakonom se nameće obveza medijskih organizacija da utvrde «programsku osnovu» u skladu sa Zakonom o medijima i «posebnim zakonom» te da svake godine pripreme opsežno javno ocitovanje o programskoj osnovi. Jedino očigledno objašnjenje za ovo uplitanje u prava medija iz članka 10. sugerira članak 5. (1). On državi daje moc «promicanja i zaštite pluralizma i razlicitosti medija na nacin propisan zakonom». Ove odredbe ostavljaju otvorenom mogucnost državne intervencije protiv pojedine medijske organizacije pod izlikom da njezini programski sadržaji nisu odobreni. Ovo bi potencijalno moglo dovesti do ozbiljne povrede prava iz članka 10. **Najbolje bi bilo obrisati ove odredbe u cijelosti.** Programski sadržaji medijske organizacije bili bi jasni onda kada ona pocne s tiskanjem/emitiranjem programa. Svaka organizacija imala bi slobodu odrediti programski sadržaj u hodu, neovisno o ovim nejasnim i uopcenim zakonskim pravilima.

22. Članak 6. (7) – Pristup javnim informacijama: Članak 6. (5) dopušta da takve informacije budu uskracene medijima. Javna tijela mogla bi zloupotrijebiti odredbu ovakve vrste kako bi spriječila legitimnu javnu raspravu o pitanjima od važnosti za javnost pri ostvarivanju prava iz članka 10. Strucnjaci su stoga savjetovali kako bi zakon trebao sadržavati jasnu odredbu kako sud može preinaciti odluku države iz razloga javnog interesa. **Ova izmjena nije napravljena.** Umjesto toga, postoji nejasna odredba kojom se novinaru omogućuje podnošenje žalbe zbog uskracivanja informacija prema «posebnom zakonu». Strucnjaci predlažu da se napravi izmjena koju su oni predložili.

23. Novi članak 8.: Uvodenje obrane javnog interesa kod tužbi zbog povrede prava na privatnost je dobrodošlo. Međutim, napominjem kako se ono primjenjuje samo na «objavljenu informaciju». Pravo na privatnost cesto se izražava prije objavljivanja te s ciljem sprecavanja objavljivanja. Možda bi bilo bolje pružiti zaštitu «ukoliko prevladava opravdan interes itd. u odnosu na djelatnost novinara ili na informaciju».

24. Stari članci 9.-11. (novi 10.-12.?) – Zahtjevi detaljne registracije za medijske nakladnike: Ove odredbe nisu znatno izmijenjene. Prema tome, svaka organizacija koja želi obavljati nakladnicku djelatnost u Hrvatskoj bit će obvezna registrirati se (pružiti detaljne podatke) pri javnim vlastima («nadležnom ministarstvu»). Ovaj uvjet predstavlja prima facie zadiranje u prava iz članka 10. i mora imati opravdanje. Opravdanje nije jasno. Ako se nastoji osigurati mogucnost identifikacije nakladnika za one koji se žele žaliti u svezi s nekom publikacijom, to se može postići na druge nacine, bez ukljucivanja vlasti. Na primjer, može se propisati uvjet identifikacije nakladnika na naslovnici publikacije. Alternativno, sud ili neko neovisno tijelo mogli bi voditi neku vrstu ogranicenog registra. Ovdje postoji bojazan kako bi vlasti mogle zloupotrijebiti uvjete za registraciju te spriječiti neodobreno publiciranje. Dodatna, ali odvojena, bojazan odnosi se na uvjet kako izdavac mora imati sjedište u Republici Hrvatskoj. To bi distribuciju mnogih stranih publikacija moglo uciniti nezakonitom.

25. Stari članak 15(1) – Zakonska obveza poštivanja novinarske «etike»: Cini se kako je to izbrisano u skladu s preporukom iz veljace 2004. godine. To treba pozdraviti. Prema preporuci, stara odredba je sadržavala potencijal za intervenciju državnih ustanova u novinarsku aktivnost, uz izgovor kako je ona na neki nacin «neeticna».

26. Stari članak 20(1) – Odgovornost nakladnika za štetu: U skladu s prethodnim komentarima strucnjaka, definirane su kategorije štete koja se može potraživati od medija. To treba pozdraviti. Sudovi moraju paziti na rizik dodjeljivanja pretjeranih iznosa odštete za

povredu prava iz clanka 10. – vidjeti predmet *Tolstoy Miloslavsky protiv Ujedinjenog Kraljevstva* na koji se upucuje u gornjem tekstu.

ZAKON O MEDIJIMA – BRISANJE CLANAKA PROTIV KONCENTRACIJE VLASNIŠTVA

27. Clanak 5. propisuje državi obveze promicanja pluralizma i raznolikosti medija. Clanak 5. takoder deklarativno definira obveze države u osiguranju medijskog pluralizma i pružanju državne pomoci za potporu programskim sadržajima definiranim u drugom stavku istog clanka. Za ucinkovitiju provedbu ovog clanka, strucnjaci predlažu izmjenu treceg stavka i dodavanje još jednog stavka.

Odluke o državnim subvencijama za realizaciju zadaca iz stavka 1. ovog clanka su javne i donose se u skladu s posebnim propisom. Nadležni ministar definira uvjete, kriterije i postupak provodenja redovnog godišnjeg javnog natjecaja za dodjelu tih sredstava.

Privremenim propisima dodaje se još jedan clanak koji bi mogao glasiti:

Clanak xx.

- (1) nadležni ministar definira uvjete, kriterije i postupak provodenja redovnog godišnjeg javnog natjecaja za dodjelu sredstava kako je propisano clankom 5. važeceg Zakona u roku od 6 mjeseci od njegova stupanja na sna gu.
- (2) Za provodenje javnog natjecaja za izradu programskih sadržaja propisanih u clanku 5. ovog Zakona, Republika Hrvatska iz državnog proracuna osigurava sredstva u iznosu od najmanje (tocan iznos).

28. Clankom 5. važeceg Zakona Republika Hrvatska se obve zala na pružanje potpore i cuvanje pluralizma i raznolikosti medija. Strucnjaci predlažu kako bi uz državnu pomoc / subvencije, Zakon takoder trebao sadržavati odredbe kojima se sprecava koncentracija vlasništva na medijskom tržištu. Kao predlagatelj ovog Zakona, Ministarstvo kulture odlucilo je ne ukljuciti odredbe protiv koncentracije u novi Nacrt zakona, uz obrazloženje kako ce na podrucju medija biti provedene sve odredbe Zakona o tržišnom natjecanju, što bi trebalo omoguciti cak i strožu kontrolu monopola.

29. Glavni je cilj mjera protiv koncentracije na podrucju medija osigurati medijski pluralizam, jer on štiti temeljna prava svakog pojedinca, naime pravo na slobodu govora. Strucnjaci bi željeli istaknuti postojanje mnogih europskih dokumenata koji promicu politicki i kulturni pluralizam na podrucju medija, od kojih se mnogi zasnivaju na clanku 10. Europske konvencije o ljudskim pravima. Odredbe o medijskom pluralizmu sadržane su u Protokolu o izmjenama **Europske konvencije o prekograničnoj televiziji**, supotpisnica koje je i Republika Hrvatska. Imajuci na umu aktivnosti poduzete u okviru Europske Unije i drugih medunarodnih organizacija na podrucju koncentracije medija i medijskog pluralizma, treba se osvrnuti se i na clanak 11. **Povelje o temeljnim pravima Europske Unije (2000/C 346/01)**, koja u stavku 2. propisuje: «*Poštivat ce se sloboda i pluralizam medija*». **Preporuka br. R(99) 1 Odbora ministara Vijeca Europe o mjerama promicanja medijskog pluralizma** preporucuje kako bi «*države članice trebale razmotriti uvođenje zakonskih propisa koji bi sprecavali ili suzbijali koncentraciju koja bi mogla ugroziti medijski pluralizam na državnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini*». Kada je rijec o regulaciji vlasništva, u memorandumu o pojašnjenju Preporuke stoji:

«Smatra se kako je pojam dozvoljenih pragova, kontrolu kojih bi pojedinoj medijskoj kući ili skupini trebalo dozvoliti u jednom ili više medijskih sektora, valjan za ograničenje medijskih koncentracija i zaštitu pluralizma. Takvi pragovi mogu se temeljiti na jednom elementu ili kombinaciji elemenata, kao što je udio auditorija pojedine kuće, njezin promet ili ograničenja u udjelu kapitala».

30. Unatoc tome, Preporuka od država članica zahtijeva tek da razmotre definiranje pragova. Ona ne spominje gdje bi trebalo postaviti gornje granice. Odluku o tome gdje bi se točno na državnoj razini trebao odrediti gornji udio u auditoriju, kapitalu ili granice prihoda, trebalo bi donijeti nakon što se razmotri koja je razina raznolikosti vlasništva ekonomski održiva za predmetno tržište.

31. U skladu s gore navedenim, te stoga što je provedba mjera protiv koncentracije jedan od važnijih instrumenata za osiguranje medijskog pluralizma, stručnjaci predlažu da sadašnji članak 33. **ostane** sastavnim dijelom Zakona o medijima, ali u drukcijem obliku. Novi članak 33. mogao bi glasiti:

«Članak 33.

Nedopustivom koncentracijom u sferi tiskovnih medija smatrat će se postizanje dominantnog položaja na tržištu od strane nakladnika jednih ili više tiskanih informativnih dnevnih novina na način da broj prodanih izdanja njegovih novina prelazi 40% svih prodanih izdanja informativnih dnevnih novina u Republici Hrvatskoj.

Nakladnik s nedopustivom koncentracijom prema stavku 1. ovog članka ne može biti vlasnikom niti steci udio u vlasništvu nad drugim informativnim medijem.»

32. U okviru nedopustive koncentracije na području tiskovnih medija, sadašnji članak 33. jednako tretira nakladnike tiskanih informativnih dnevnih novina i nakladnike tiskanih informativnih tjednih novina. Prema mišljenju stručnjaka, ta dva tipa nakladnika ne dijele isto relevantno tržište. Stoga se predlaže kako bi u članku 33. trebalo zadržati zabranu nedopustive koncentracije samo za tržište tiskanih informativnih dnevnih novina.

33. U tom se pogledu također predlaže kako bi novi Nacrt zakona također trebao zadržati postojeći članak 34. (zaštita tržišnog natjecanja).

Odredbe o kaznenom djelu klevete

34. Glava 15. Kaznenog zakona detaljno navodi «Kaznena djela protiv casti i ugleda».

35. Članci 199. do 202.: Ove četiri odredbe sadrže niz kaznenih djela koja se mogu počinuti putem govora ili pisanja o drugim pojedincima. Članak 204. omogućuje podnositelju tužbe ili njegovoj obitelji privatno gonjenje tih kaznenih djela.

36. Članak 200. – Kleveta: Stručnjaci izražavaju posebne bojazni u svezi s kaznenim djelima navedenim unutar ove odredbe.

37. Cini se kako one u nedovoljnoj mjeri priznaju važnu razliku između izjavljivanja činjenica i izjavljivanja mišljenja. Pretpostavlja se kako obje mogu tvoriti osnovu za gonjenje. Međutim, relevantna obrana (u članku 200.(3)) seže samo do dokaza istinitosti ili «opravdanog razloga zbog kojeg je [*osoba*] povjerovala» u istinitost. Kako je gore naznačeno, ne može se dokazati istinitost mišljenja, prema tome, zahtjev za dokazivanjem opravdanog razloga zbog kojeg osoba vjeruje u istinitost ne može se ispuniti u slučaju izjavljivanja mišljenja. Moguće je kako je ovdje problem u prijevodu. Međutim, uz pretpostavku kako je mišljenje kažnjivo, trebala bi biti omogućena obrana šireg opsega u svezi s izražavanjem mišljenja u poštenoj namjeri.
38. Obrana je ograničena u članku 203. koji obuhvaća novinarsko, službeno, politicko i drugo izražavanje, onda kada klevetnicka izjava nije «imala za cilj» naškoditi ugledu/casti. Predlaže se izmjena kako bi se nametnula odgovornost jedino ako je ponašanje «imalo za cilj samo naškoditi» casti/ugledu. **U oba oblika ova odredba ne predstavlja odgovarajuću zaštitu prava iz članka 10.** Govornik, posebice novinar, često neće biti u mogućnosti ili neće biti voljan opovrgnuti takvu namjeru. Također, Sud u Strasbourgu izrijeckom priznaje kako zaštićeni *oblik* izražavanja može biti uvredljiv (npr. polemicno ili satirično pisanje).
39. Za razliku od toga, ne postoji obrana temeljena na općem javnom interesu. To posebno zabrinjava u slučaju medija. Ponekad će kazna za iskrenu pogrešku u činjenicama vezanu uz pitanje od istinskog javnog interesa dovesti do povrede prema članku 10. Europski sud priznaje kako ponekad takve pogreške mogu pocinuti i mediji koji djeluju odgovorno i s dobrom namjerom. To je posebice slučaj kada se radi o hitnoj informativnoj vijesti. Rizik povrede u tim okolnostima je veći onda kada je, kao u ovom slučaju, očekivana sankcija kaznene prirode.
40. Za temeljno kazneno djelo prema članku 200.(1) uvjet je tek da izjava «može» škoditi ugledu druge osobe. Ponovno, ovdje može biti problem u prijevodu. Ali ako to nije slučaj, postoji očigledan razlog za zabrinutost. Moguće je osloniti se na to kako će članak 10.2 opravdavati zakone koji štite protiv stvarne štete ugledu. Ugovornoj će strani biti mnogo teže opravdati zakone koji kažnjavaju zbog moguće štete, bez ikakvih uvjeta za postojanje stvarne štete ili utvrditi kako je neka izjava klevetnicka pozivajući se na definiciju klevete koja nužno uključuje nanošenje štete ugledu.
41. Članak 200.(2): Kao u slučaju drugih kaznenih djela u ovoj skupini, opseg kazne proširuje se kada je izjava prenesena putem medija ili izrecena javno. Moguća je kazna zatvora do jedne godine (u usporedbi sa šest mjeseci za klevete koje nisu prenesene putem medija/javne, vidjeti članak 200.(1)). Potencijalni «deprimirajući učinak» ovog Zakona je, prema tome, pretjeran. Mediji su glavni nositelji informacija u svakom demokratskom društvu. Izražavanju putem medija, posebice o pitanjima od javnog interesa, trebalo bi pružiti više, a ne manje, zaštite nego privatnom izražavanju pojedinaca.
42. **Članak 199. – Uvreda:** Ovaj članak striktno propisuje kazneno djelo u smislu odgovornosti. To je blaže kazneno djelo nego ono propisano člankom 200., uz kaznu do tri mjeseca – šest u slučaju izjava prenesenih putem medija ili izrecenih javno. Stručnjaci su izrazili bojazni slične gore navedenima u svezi sa člankom 200. vezano uz strogost ovih kazni i proširene odgovornosti medija. Omogućena je ograničena obrana prema članku 203. Komentari su isti kao gore navedeni.

43. Ovaj je tip odredbe o uvredi razmatran pred Europskim sudom u više predmeta, od kojih je najpoznatiji gore navedeni predmet *Lingens*. Predmeti ne sugeriraju kako je takva odredba sama po sebi suprotna clanku 10., ali, kako je gore naznaceno, to je stoga što sud to ne radi. On odlucuje o predmetu prema ucinku koji primjena toga pravila ima u praksi u okolnostima određenog slucaja koji se nalazi pred njim. Znacaj ovih predmeta je taj što ukazuju kako primjena takvih odredbi može prouzrociti povrede prema clanku 10. – posebice kada se novinari ili drugi ocituju u trenutku kada postoji kontraverzno javno pitanje politicke ili druge naravi. **Najbolji nacin izbjegavanja rizika takvih povreda je uklanjanje odredbi poput ove iz kaznenog zakona u cijelosti.**
44. **Clanak 201. – izjave o osobnom i obiteljskom životu:** Kazneno je djelo ponovno pocinjeno ako izjava «može» naškoditi ugledu druge osobe. Opseg kazne u clanku 200. povecava se na godinu dana za sve publikacije. Ponovno nema mogucnosti obrane istine/iskrenog mišljenja. Primjenjuje se ogranicena obrana iz clanka 203. Komentari o ovim tockama isti su kao u odnosu na clanak 200.
45. Opravdanje za ovu odredbu bila bi zaštita prava zajamcenih clankom 8. Europske konvencije o ljudskim pravima. Jasno je kako države moraju usvojiti mjere za zaštitu prava koja se odnose na privatnost. Medutim, kada primjena takvih mjera zadire u prava na izražavanje iz clanka 10., treba odvagnuti sve okolnosti određenog predmeta, što je delikatna zadaca. Mora se naciniti pravilna procjena svakog opravdanja za izrecene izjave. Kada su one istinite, a objavljivanje je bilo od javnog interesa, može biti teško opravdati bilo kakvo uplitanje. Osobito privatni život politicara ili drugih koji privlace pozornost javnosti za vlastitu korist, može biti predmetom legitimnih komentara – na primjer, kada cinjenice ukazuju na to kako su dvolicni ili pokušavaju lažno manipulirati svojim javnim imidžom na neki nacin. Ljestvica uplitanja ovdje je takoder važna, posebice «deprimirajuci ucinak» stroge kazne (vidjeti gore). Strucnjaci izražavaju zabrinutost kako ova odredba ne dopušta pravilno provodenje takvog postupka odvagivanja, uz neizbježan rizik povrede prava iz clanka 10., posebice prava novinara. Opcenito, tužbe zbog kršenja prava na privatnost, koje štete ugledu, bolje je rješavati pred gradanskim sudovima ili nekim drugim oblikom gradanskog postupka.
46. **Clanak 202. – predbacivanje kaznenog djela:** ovo kazneno djelo povlaci manju kaznu zatvora, do tri mjeseca, (šest za medije). Pocinjeno je kada se izjavi kako je osoba pocinila ili kako je bila osudena za kazneno djelo, s namjerom «omalovažavanja» te osobe. Pocinjeno je cak i ako nije nanesena šteta ugledu / ako je izjava istinita. Cini se kako ovdje ne postoji nikakva obrana.
47. Ipak, takve izjave mogu se izreci u rasponu okolnosti koje bi imale za posljedicu zaštitu prema clanku 10. – na primjer, u polemickom ili politickom govoru, ili tijekom komentara od legitimnog javnog interesa o ozbiljnosti ili prevladavanju određenih kaznenih djela. Nametanje kaznene odgovornosti u tim okolnostima vrlo vjerojatno ce ukljucivati povredu prava iz clanka 10.
48. Na kraju, trebalo bi izreci sljedece komentare u svezi s kaznenim djelom iz **clanka 309.(2)**. Ovdje se kažnjava medijski/javni komentar o nacinu na koji bi sud trebao odluciti u sudskom predmetu koji je u tijeku. Propisana je zatvorska kazna do šest mjeseci.
49. Kaznama ove vrste treba posvetiti posebnu pozornost. Kažnjavati ponašanje koje zadire u provodenje pravde može biti opravdano. Ali treba dopustiti odredenu širinu za komentar o

sudskim predmetima koji nema takav ucinak. Kada u određenom predmetu sudi sudac (a ne porota), te ga provode profesionalni odyjetnici, mora se pretpostaviti kako njihov rad neće potpasti pod utjecaj ili biti otežan vanjskim javnim komentarima – posebice kada se ne radi o «senzacionalistickom», već o komentaru od legitimnog javnog interesa. **U ovim situacijama, kaznena sankcija može predstavljati povredu prava sadržanih u clanku 10.**

50. **Zaključak:** Iz gore navedenih razloga, postoji stvaran rizik kako će primjena ovih odredbi u Kaznenom zakonu prouzročiti povredu prava zajamčenih clankom 10. - posebice prava novinara. Vlasti u Republici Hrvatskoj trebale bi razmotriti njihovo uklanjanje iz Kaznenog zakona i reguliranje klevete, uvrede i kršenja prava na privatnost drugim sredstvima, ili barem uklanjanje mogućnosti zatvorske kazne za te vrste «govornih» kaznenih djela, koja ne uključuju rasnu mržnju ili prijetnje/poticanje na nasilje/nerede.

DODATAK I

PREGLED IZMJENA I DOPUNA IZVRŠENIH U ZAKONU O MEDIJIMA

Clanak 2.

Definicija glavnog urednika dopunjena je tako da glasi: »Glavni urednik je novinar ovlašten za uređivanje medija kojeg imenuje nakladnik na način propisan zakonom. **U elektroničkim medijima glavnim urednikom se smatra direktor programa ukoliko glavni urednik nije imenovan.**»

Definicija javne informacije dopunjena je tako da glasi: »Javna informacija je svaka informacija u posjedu tijela izvršne, zakonodavne i sudbene vlasti **te tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**, kao i drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju javnu službu ili dužnost, a koja se odnosi na njihov rad i djelovanje.»

U definiciji nadležnog ministarstva navedeno je da je to Ministarstvo kulture.

Clanak 5.

U ovom clanku stavak 3. dopunjen je tako da glasi: »Odluke o državnim potporama radi ostvarivanja zadaca iz stavka 1. ovoga clanka su javne **i donose se sukladno posebnom propisu.**»

Clanak 6.

U ovom clanku stavak 1. dopunjen je tako da glasi: »U cilju objave informacija putem medija tijela izvršne, zakonodavne i sudbene vlasti **te tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**, kao i ostale pravne i fizičke osobe koje obavljaju javnu službu i/ili dužnost dužni su davati točne, potpune i pravovremene informacije o pitanjima iz svog djelokruga.»

Stavak 7. također je dopunjen tako da glasi: »U slučaju uskracivanja javne informacije novinar ima pravo podnijeti **tužbu zbog nezakonite radnje nadležnom sudu**. O tužbi **nadležni sud** odlučuje **u hitnom postupku po posebnom zakonu.**»

Clanak 8.

Clanak 8. je novi clanak, koji glasi: »**Nema povrede prava na zaštitu privatnosti ako u pogledu objavljene informacije prevladava opravdani interes javnosti nad zaštitom privatnosti.**»

Clanak 12.

U stavku 2., alineji 3. ovoga clanka brisane su riječi: «programsku osnovu» tako da se podatak o programskoj osnovi ne treba unositi u prijavu tiska.

Stavak 10. je premješten iza stavka 3. kao stavak 4. radi dosljednosti i jasnoće zakonske odredbe, tako da bude posve jasno da prijavu podnose i pravne osobe koje obavljaju djelatnost distribucije tiska.

Clanak 16.

Brisan je stavak 1., koji je glasio: »Poštujuci pravo javnosti da bude točno, nepristrano i pravovremeno informirana o događajima, pojavama, osobama, predmetima ili djelatnostima, mediji ce se pri objavljivanju programskih sadržaja pridržavati pravila novinarske struke i etike.»

Clanak 21.

Ovaj clanak dopunjen je stavkom 2. u kojem su definirane vrste šteta, tako da glasi: » **Šteta je umanjenje necije imovine ili sprjecavanje njezina povecanja (materijalna šteta) te nanošenje drugom fizickog ili psihickog bola ili straha (nematerijalna šteta).**»

Stavak 4. dopunjen je tako da glasi: »Nakladnik ne odgovara za štetu ako je informacija kojom je šteta ucinjena:

- vjerno izvješće s rasprave na sjednici tijela zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti, **te tijela jedinica lokalne i podrucne (regionalne) samouprave** ili na javnom skupu ili je prenesena iz akta tijela zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti **ili tijela jedinica lokalne i podrucne (regionalne) samouprave**, a njezin smisao nije promijenjen urednickom obradom,

Clanak 22.

U stavku 1. brisane su rijeci: «ispravljanjem netocne informacije», a isti je dopunjen kako slijedi: »Nematerijalna šteta u pravilu se naknadije ispravljanjem netocne informacije, objavljivanjem ispravka informacije i isprikom nakladnika, **te isplatom naknade sukladno opcim propisima obveznog prava.**»

Stavak 2. dopunjen je tako da glasi: »Pravo na tužbu za naknadu nematerijalne štete sukladno opcim propisima obveznog prava ima osoba koja je prethodno zatražila od nakladnika objavljivanje ispravka sporne informacije **odnosno isprike nakladnika kada ispravak nije moguc.**»

Clanak 23.

Clanak 23. je novi clanak koji glasi: »**Tužba za naknadu štete može se podnijeti najkasnije u roku od tri mjeseca od dana saznanja za objavu informacije kojom je šteta pocinjena.**»

Clanak 32.

U stavku 1. precizirani su imatelji dionice i udjela u nakladnicima, te uvedeno dostavljanje podataka o tzv. povezanim osobama tj. onima koje za sebe ili drugoga drže dionice i/ ili

udjele u poduzetnicima na koje se primjenjuje ovaj Zakon i podatke jesu li te osobe članovi uprava, nadzornih odbora ili upravnih vijeća u takvim poduzetnicima.

Stavak 3. je izmijenjen tako da glasi: »Podatke iz stavka 1. ovoga članka nakladnik je obvezan objaviti u «Narodnim novinama». **Podaci o dionicarima i nositeljima udjela do 1% vrijednosti kapitala objavljuju se zbirno.**»

Članak 33.

Članak 33. koji uređuje ograničenje koncentracije brisan je, a glasio je:

» Nedopuštenom koncentracijom u području tiska smatra se kada nakladnik jednoga ili više opceinformativnih dnevnika ili opceinformativnih tjednika ostvari vladajući položaj na tržištu na način da je broj prodanih primjeraka njegovih dnevnika ili tjednika prešao 40% svih prodanih primjeraka opceinformativnih dnevnika ili tjednika na mjerodavnom tržištu.

Nakladnik s nedopuštenom koncentracijom iz stavka 1. ovoga članka ne može biti vlasnik niti stjecati udjele u vlasništvu drugoga opceinformativnog tiska.»

Članak 34.

U stavku 1. definiran je sadržaj financijskog poslovanja nakladnika, te je određeno da on sadrži i podatke o prihodu i tržišnom udjelu kojeg su ostvarili na tržištu citatelja i/ili gledatelja i/ili slušatelja, te podatke o prihodu i tržišnom udjelu koje su ostvarili na tržištu oglašavanja.

U stavku 2. precizirano je da se Ministarstvu kulture dostavljaju podaci o ugovorima o distribuciji s nakladnicima i primjerci opcih uvjeta poslovanja.

Članak 35.

Stavak 2. je brisan, a glasio je:» Nadležno ministarstvo, nakladnici i druge pravne osobe koje obavljaju poslove u vezi s javnim informiranjem imaju pravo podnijeti zahtjev za pokretanje postupka za utvrđivanje narušavanja slobodnog tržišnog natjecanja i povrede odredaba zakona tijelu nadležnom za zaštitu tržišnog natjecanja.»

Stavak 3. brisan je, a glasio je: «Tijelo nadležno za zaštitu tržišnog natjecanja u slučajevima povrede članka 35. ovoga Zakona vodi postupak po službenoj dužnosti.»

Članak 36.

Članak 36. je novi članak koji glasi: »**Nakladnici sudionici koncentracija poduzetnika obvezni su podnijeti prijavu namjere provedbe koncentracije u obliku i na način utvrđen propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.**

Obveza podnošenja prijave nastaje neovisno o tome jesu li u konkretnom slučaju ispunjeni uvjeti iz članka 22. stavka 4. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

Prijava iz stavka 1. ovoga članka podnosi se Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja.

Koncentraciju poduzetnika prijavljenu u skladu s odredbama ovoga clanka, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja ocjenjivat će sukladno propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.»

Clanak 41.

U stavku 4. dodana je alineja 10. koja glasi
Glavni urednik je dužan objaviti ispravak, izuzev ako:
-je sporna informacija točna»

U stavku 4. brisana je alineja 11. koja je glasila: «postoji koja od pretpostavki za oslobađanje nakladnika od odgovornosti za štetu iz clanka 20. ovoga Zakona».

Clanak 57.

U stavku 1. brisana je točka 8. koja je glasila: «ostvari nedopuštenu koncentraciju suprotno clanku 33. ovoga Zakona», te je zamijenjena točkom 8. koja glasi: «ne podnese prijavu namjeravane koncentracije poduzetništva iz clanka 36. ovoga Zakona».

Clanak 63.

Brisan je kao nepotreban s obzirom da je u clanku 2. definirano nadležno tijelo- Ministarstvo kulture.

U Zagrebu, 31. ožujka 2004.

DODATAK II**HRVATSKI SABOR****2338**

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

**ODLUKU
O PROGLAŠENJU ZAKONA O MEDIJIMA**

Proglašavam Zakon o medijima, koji je donio Hrvatski sabor na sjednici 1. listopada 2003.

Broj: 01-081-03-3343/2

Zagreb, 7. listopada 2003.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesic, v. r.

**ZAKON
O MEDIJIMA****I. OPCE ODREDBE****Članak 1.**

Ovim se Zakonom ureduju pretpostavke za ostvarivanje načela slobode medija, prava novinara i drugih sudionika u javnom informiranju na slobodu izvješćivanja i dostupnost javnim informacijama, prava i obveze nakladnika, javnost vlasništva, ostvarivanje prava na ispravak i odgovor, način obavljanja distribucije tiska, način zaštite tržišnog natjecanja, te prava i obveze drugih pravnih i fizičkih osoba koje djeluju na području javnog informiranja.

Članak 2.

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

Mediji su: novine i drugi tisak, radijski i televizijski programi, programi novinskih agencija, elektroničke publikacije, teletekst i ostali oblici dnevnog ili periodičnog objavljivanja urednički oblikovanih programskih sadržaja prijenosom zapisa, glasa, zvuka ili slike. Mediji nisu knjige, udžbenici, bilteni, katalozi ili drugi nositelji objavljivanja informacija koji su namijenjeni isključivo obrazovnom, znanstvenom i kulturnom procesu, oglašavanju, poslovnoj komunikaciji, unutarnjem radu trgovačkih društava, zavoda i ustanova, udruga, političkih stranaka, vjerskih i ostalih organizacija, školska glasila, »Narodne novine« Republike Hrvatske, službena glasila jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostala službena priopćenja, plakati, letci, prospekti i transparenti, te video stranice bez žive slike i druge besplatne obavijesti, osim ako ovim Zakonom nije drukcije propisano.

Javno informiranje jest ono informiranje koje se ostvaruje posredstvom medija.

Programski sadržaji medija (u daljnjem tekstu: programski sadržaji) su informacije svih vrsta (vijesti, mišljenja, obavijesti, poruke i ostale informacije) te druga autorska djela koja se objavljuju putem medija u svrhu obavješćivanja, te zadovoljavanja kulturnih, znanstvenih,

obrazovnih i ostalih potreba javnosti.

Programske osnove medija su odabrani programski sadržaji (opci ili specijalizirani) što ih pri pokretanju medija utvrđuje i objavljuje nakladnik.

Nakladnik medija (u daljnjem tekstu: nakladnik) je svaka fizička ili pravna osoba koja putem medija objavljuje programske sadržaje i sudjeluje u javnom informiranju, bez obzira na tehnička sredstva preko kojih se njegovi urednički oblikovani programski sadržaji objavljuju, prenose ili su dostupni javnosti.

Novinski nakladnik je fizička ili pravna osoba koja objavljuje programske sadržaje putem tiska.

Novinar je osoba koja se bavi prikupljanjem, obradom, oblikovanjem ili razvrstavanjem informacija za objavu putem medija, te je zaposlena kod nakladnika ili obavlja novinarsku djelatnost kao samostalno zanimanje ili na temelju ugovora.

Glavni urednik je novinar ovlašten za uređivanje medija kojeg imenuje nakladnik na način propisan zakonom.

Samoregulacijski akti su pravila novinarske struke i etike, statut medija, kao i drugi akti kojima se utvrđuju strukovna i druga pravila ponašanja ili uređuju odnosi u medijskoj djelatnosti, a koje samostalno utvrđuju nakladnici, novinari i njihove udruge.

Tisak su novine i druga povremena izdanja koja izlaze u razmacima od najviše šest mjeseci, a u nakladi većoj od 500 primjeraka. Tiskano djelo koje izlazi povremeno u nakladi manjoj od 500 primjeraka smatrat će se tiskom ako je namijenjeno raspacavanju.

Opceinformativni tisak je onaj koji skupno objavljuje programske sadržaje namijenjene kontinuiranom informiranju javnosti o aktualnom društvenom, osobito politickom, gospodarskom, socijalnom, kulturnom životu i drugim zbivanjima u Hrvatskoj i svijetu.

Informacija je podatak, tekst, fotografija, crtež, karikatura, film, usmeno izvješće, vrijednosni sud ili drugi prilog objavljen u mediju.

Javna informacija je svaka informacija u posjedu tijela izvršne, zakonodavne i sudbene vlasti, kao i drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju javnu službu ili dužnost, a koja se odnosi na njihov rad i djelovanje.

Intervju je razgovor i izjava u pisanome ili usmenom obliku, namijenjen objavljivanju u mediju.

Autorizacija je potvrda autenticnosti izjave ili razgovora namijenjenog objavljivanju dana u pisanom ili usmenom obliku ako postoji tonski zapis o usmenoj autorizaciji.

Privatnost razumijeva osobni i obiteljski život, a prije svega, pravo na život po vlastitom izboru i opredjeljenju, fizički i moralni integritet, dostojanstvo, cast i ugled.

Nadležno ministarstvo je ono ministarstvo koje obavlja upravne i stručne poslove u području javnog informiranja.

II. OPCA NACELA

1. SLOBODA MEDIJA

Članak 3.

(1) Jamci se sloboda izražavanja i sloboda medija.

(2) Sloboda medija obuhvaća osobito: slobodu izražavanja mišljenja, neovisnost medija, slobodu prikupljanja, istraživanja, objavljivanja i raspacavanja informacija u cilju informiranja javnosti; pluralizam i raznovrsnost medija, slobodu protoka informacija i otvorenosti medija za različita mišljenja, uvjerenja i za raznolike sadržaje, dostupnost javnim informacijama, uvažavanje zaštite ljudske osobnosti, privatnosti i dostojanstva, slobodu

osnivanja pravnih osoba za obavljanje djelatnosti javnoga informiranja, tiskanja i raspacavanja tiska i drugih medija iz zemlje i inozemstva, proizvodnju i objavljivanje radijskog i televizijskog programa, kao i drugih elektroničkih medija, autonomnost urednika, novinara i ostalih autora programskih sadržaja u skladu s pravilima struke.

(3) Slobode medija dopušteno je ograniciti samo kada je i koliko je to nužno u demokratskom društvu radi interesa nacionalne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti ili javnoga reda i mira, sprječavanja nereda ili kažnjivih djela, zaštite zdravlja i morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi ocuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti samo na način propisan zakonom.

(4) Zabranjeno je prenošenjem programskih sadržaja u medijima poticati ili velicati nacionalnu, rasnu, vjersku, spolnu ili drugu neravnopravnost, kao i ideološke i državne tvorevine nastale na takvim osnovama, te izazivati nacionalno, rasno, vjersko, spolno ili drugo neprijateljstvo ili nesnošljivost, poticati nasilje i rat.

Clanak 4.

(1) Nitko nema pravo prisilom ili zlorabom položaja utjecati na programski sadržaj medija, ni na bilo koji drugi način nezakonito ograničavati slobodu medija.

(2) O povredama slobode izražavanja i slobode medija odlučuje sud.

2. OBVEZE DRŽAVE RADI POTICANJA PLURALIZMA I RAZNOVRSNOSTI MEDIJA

Clanak 5.

(1) Republika Hrvatska potice i štiti pluralizam i raznovrsnost medija na način propisan zakonom.

(2) Poticat će se proizvodnja i objavljivanje programskih sadržaja koji se odnose na:

- ostvarivanje prava na javno informiranje i na obaviještenost svih državljana Republike Hrvatske,
- ostvarivanje prava na javno informiranje i na obaviještenost pripadnika hrvatskih nacionalnih manjina i zajednica u inozemstvu,
- ostvarivanje prava na javno informiranje i na obaviještenost pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj,
- informiranje javnosti o nacionalnim manjinama i pitanjima ostvarivanja manjinskih prava u Republici Hrvatskoj, te poticanje tolerancije i kulture dijaloga,
- ostvarivanje ljudskih prava građana i uređivanje pravne i socijalne države
- ocuvanje hrvatskoga nacionalnog i kulturnog identiteta,
- poticanje kulturnog i umjetničkog stvaralaštva,
- razvoj obrazovanja, znanosti i umjetnosti,
- zaštitu prirode, okoliša i ljudskoga zdravlja,
- pokretanje novih tiskanih medija, osobito lokalnih i neprofitnih medija, te medija nevladinih udruga.

(3) Odluke o državnim potporama radi ostvarivanja zadaca iz stavka 1. ovoga clanka su javne.

3. DOSTUPNOST JAVNIM INFORMACIJAMA

Clanak 6.

(1) U cilju objave informacija putem medija tijela izvršne, zakonodavne i sudbene vlasti,

kao i ostale pravne i fizičke osobe koje obavljaju javnu službu i/ili dužnost dužni su davati točne, potpune i pravovremene informacije o pitanjima iz svog djelokruga.

(2) Informacije u posjedu osoba iz stavka 1. ovoga članka dostupne su novinarima pod jednakim uvjetima.

(3) Celnik tijela ili pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka dužan je sukladno zakonu urediti način davanja informacija za javnost te odrediti osobu koja osigurava dostupnost javnim informacijama sukladno ovom i posebnom zakonu.

(4) Celnik tijela ili osobe iz stavka 1. ovoga članka i osoba iz stavka 3. ovoga članka dužna je u primjerenom roku dati novinarima zatražene informacije, te odgovara za točnost danih informacija.

(5) Osoba iz stavka 3. ovoga članka može uskratiti davanje informacije kada:

– su tražene informacije radi zaštite javnog interesa na propisan način određene kao državna ili vojna tajna,

– bi objavljivanje predstavljalo povredu tajnosti osobnih podataka sukladno zakonu, osim ako se njihovom objavom može spriječiti izvršenje težeg kaznenog djela ili spriječiti neposredna opasnost za život ljudi i njihovu imovinu,

– je u tijeku predistražni, istražni ili sudski postupak.

(6) U slučaju iz stavka 5. ovoga članka odgovorna osoba mora pisano obrazložiti razloge uskrate informacije u roku od tri radna dana od dana pisanog traženja informacije.

(7) U slučaju uskracivanja javne informacije novinar ima pravo podnijeti tužbu Upravnom sudu. O tužbi Upravni sud odlučuje po hitnom postupku.

4. ZAŠTITA PRIVATNOSTI

Članak 7.

(1) Svaka osoba ima pravo na zaštitu privatnosti, dostojanstva, ugleda i casti.

(2) Osoba koja obavlja javnu službu ili dužnost ima pravo na zaštitu privatnosti, osim u slučajevima koji su u vezi s javnom službom ili dužnosti koju osoba obavlja.

(3) Osoba koja svojim izjavama, ponašanjem i drugim djelima u vezi s njezinim osobnim ili obiteljskim životom sama privlači pozornost javnosti ne može zahtijevati istu razinu zaštite privatnosti kao drugi građani.

III. PRAVA I OBVEZE NAKLADNIKA

1. NAKLADNIK

Članak 8.

(1) Nakladnik je obavezan obavljati djelatnost na području javnog informiranja u skladu s odredbama ovoga i posebnog zakona.

(2) Nakladnik obavljajući svoju djelatnost može izradivati, odnosno proizvoditi programske sadržaje i za drugog nakladnika ili tehničkog prijenosnika programskih sadržaja.

Članak 9.

Pravna ili fizička osoba koja nije upisala djelatnost nakladnika u sudski ili drugi registar sukladno ovom ili posebnom zakonu ne smatra se nakladnikom u smislu ovoga Zakona.

Clanak 10.

Novinski nakladnik može se u Republici Hrvatskoj osnovati i upisati u sudski ili drugi registar kao pravna ili fizička osoba ako uz uvjete propisane zakonom ispunjava sljedeće posebne uvjete:

- da ima sjedište odnosno prebivalište u Republici Hrvatskoj,
- da je sjedište uredništva u Republici Hrvatskoj.

2. PRIJAVA TISKA

Clanak 11.

(1) Novinski nakladnik prijavljuje izdavanje tiska u Upisnik koji se vodi pri nadležnom ministarstvu.

(2) Prijava iz stavka 1. ovoga članka treba sadržavati ove podatke:

- tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i prebivalište nakladnika te ime i prezime odgovorne osobe nakladnika,
- naziv novina ili drugoga tiska,
- programsku osnovu, odnosno sadržajnu posebnost (opci ili specijalizirani programski sadržaj: politika, gospodarstvo, kultura, šport i drugo),
- jezik, pismo i periodičnost izdavanja,
- planiranu prosječnu nakladu,
- tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i prebivalište tiskara,
- ime, prezime i prebivalište glavnoga urednika,
- podatke o strukturi vlasništva u skladu s ovim Zakonom.

(3) Prijavi iz stavka 1. ovoga članka prilaže se izvadak iz sudskoga ili drugog registra, a pravne i fizičke osobe koje će djelatnost nakladnika obavljati na neprofitan način prilažu i akt kojim je to određeno.

(4) Nadležno ministarstvo ne smije odbiti izdavanje potvrde o prijavi ako prijava sadrži sve podatke iz stavka 2. i 3. ovoga članka.

(5) Nadležno ministarstvo dužno je potvrdu iz stavka 4. ovoga članka izdati u roku od tri radna dana od dana primitka prijave, ako prijava sadrži sve podatke iz stavka 2. ovoga članka, ili u istom roku pozvati nakladnika da prijavu dopuni.

(6) Ako nadležno ministarstvo ne postupi sukladno stavku 5. ovoga članka, smatra se da je izdana potvrda o prijavi tiska.

(7) Nakladnik je dužan u Upisnik prijaviti svaku promjenu podataka navedenih u prijavi. Nakladnik je dužan nadležno ministarstvo obavijestiti o odluci o prestanku izdavanja najkasnije s danom prestanka objavljivanja tiska.

(8) Ako u razdoblju duljem od šest mjeseci od dana podnošenja prijave, odnosno od dana izdavanja posljednjega izdanja, nakladnik ne izda novo izdanje, smatrat će se da je odustao od izdavanja tog tiska.

(9) Obveze nakladnika iz ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na programe novinskih agencija.

(10) U Upisnik iz stavka 1. ovoga članka prijavljuju se i pravne osobe koje obavljaju djelatnost distribucije tiska. Prijava treba sadržavati tvrtku i sjedište pravne osobe te ime i prezime odgovorne osobe. Prijavi se prilaže izvadak iz sudskog registra i Opci uvjeti distribucije tiska iz članka 35. ovoga Zakona.

3. INFORMACIJE O NAKLADNIKU I MEDIJU OD INTERESA ZA JAVNOST

Clanak 12.

(1) Javnost ima pravo na informacije o poslovanju nakladnika i programskoj osnovi medija.

(2) Pravo javnosti iz stavka 1. ovoga clanka ograniceno je objavljivanjem informacija o nakladniku i mediju propisanih zakonom.

Clanak 13.

(1) Nakladnik samostalno utvrđuje programsku osnovu medija sukladno ovom i posebnom zakonu.

(2) Nakladnik je obvezan putem medija najmanje jednom u svakoj kalendarskoj godini obavijestiti javnost o programskoj osnovi, vlasnickoj strukturi, poslovnim rezultatima, prosjecnoj nakladi, odnosno prosjecnoj slušanosti ili gledanosti.

(3) Prije promjene ili bitne dopune programske osnove nakladnik je dužan pribaviti mišljenje uredništva.

(4) Programska osnova je sastavni dio ugovora o zapošljavanju između nakladnika i urednika te između nakladnika i novinara. Posebna prava urednika i novinara koja nastaju zbog bitnih promjena u vlasnickoj strukturi medija ili promjene programske osnove uređuju se kolektivnim ugovorom, općim aktima ili pojedinačnim ugovorom.

Clanak 14.

(1) Nakladnik je dužan na vidnom mjestu svakoga pojedinog nositelja programskog sadržaja (npr. primjerak tiska, televizijska emisija) osigurati objavu sljedećih podataka:

- tvrtku i sjedište, odnosno ime i prezime i prebivalište nakladnika,
- ime i prezime glavnog urednika, odnosno odgovornih urednika, te imena i prezimena urednika pojedinih programskih grupa, kada je to u skladu s unutarnjom organizacijom uredništva,
- ime i prezime, odnosno tvrtku i sjedište tiskare i datum tiska ili pretiska, te broj tiskanih primjeraka, kada se radi o tiskovnom mediju,
- nadnevak produkcije (mjesec i godina) kad se radi o radijskom i televizijskom programu.

(2) Obveza iz stavka 1. ovoga clanka odnosi se i na nakladnike elektroničkih medija tako da se podaci objavljuju na početku i na kraju radijskih i televizijskih programa, odnosno od ponoci do jedan sat ukoliko se program objavljuje neprekidno, te na odgovarajući način kod urednički oblikovanih elektroničkih publikacija.

(3) Odredba stavka 1. ovoga clanka se ne primjenjuje na nositelje programskih sadržaja koji se u Republici Hrvatskoj izrađuju ili umnažaju za stranog narucitelja te su namijenjeni prijenosu izvan područja Republike Hrvatske.

(4) Naziv, odnosno zaštitni znak (logotip) radijskog i televizijskog programa mora se objaviti najmanje jedanput u svakom satu objavljivanja programa.

4. MEDIJSKA NACELA I OBVEZE

Clanak 15.

(1) Poštujući pravo javnosti da bude točno, nepristrano i pravovremeno informirana o događajima, pojavama, osobama, predmetima ili djelatnostima, mediji će se pri objavljivanju

programskih sadržaja pridržavati pravila novinarske struke i etike.

(2) Mediji su dužni poštovati privatnost, dostojanstvo, ugled i čast građana, a osobito djece, mladeži i obitelji. Zabranjuje se objavljivanje informacija kojima se otkriva identitet djeteta, ukoliko se time ugrožava dobrobit djeteta.

(3) Mediji su dužni poštovati pravo na zaštitu identiteta svjedoka i oštećenika kaznenih djela, i bez njihova znanja i pristanka ne smiju otkriti njihov identitet.

Članak 16.

Nakladnik objavljuje na odgovarajućim mjestima svakoga programskog sadržaja sljedeće podatke:

- ime i prezime autora objavljenog priloga, osim ako se autor tome protivi,
- ime i prezime osobe odnosno tvrtku nositelja autorskih prava glede objavljenih programskih sadržaja, osim u tiskovnim medijima i radijskim programima,
- naziv pravne odnosno ime i prezime fizičke osobe koja čuva korišteno kulturno dobro ili arhivsko gradivo, odnosno odgovarajuću reprodukciju,
- naziv medija iz kojega je preuzet programski prilog ili isječak iz programskog priloga, osim ako je međusobnim ugovorom određeno drugačije.

Članak 17.

Uz informacije koje se prenose iz drugih domaćih i inozemnih medija mora biti naznačen medij iz kojega se informacija prenosi.

Članak 18.

(1) U slučaju ratnoga stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske, te velikih prirodnih nepogoda nakladnik je obavezan na zahtjev nadležnoga državnog tijela objaviti bez naknade proglašene, kao i službena priopćenja nadležnih državnih tijela.

(2) U slučaju tehničko-tehnoloških i ekoloških nesreća i epidemija kad postoji opasnost za život i zdravlje ljudi, sigurnost zemlje, te javni red i mir, nakladnik je obavezan na zahtjev nadležnoga državnog tijela objaviti bez naknade proglašene, kao i službena priopćenja nadležnih državnih tijela.

(3) Zahtjev iz stavka 1. i 2. ovoga članka podnosi se u pisanom obliku i mora sadržavati podatke koji dokazuju njegovu autentičnost i pravnu utemeljenost.

Članak 19.

(1) Oglas je placena obavijest čiju objavu naručna pravna ili fizička osoba s namjerom da time postigne pravni promet proizvoda, usluga, nekretnina, prava ili obveza, pridobije poslovne partnere ili u javnosti ostvari ugled ili dobro ime. Oglašavanje se obavlja uz novčanu ili drugu naknadu ili u svrhu samopromidžbe. Oglas mora biti jasno označen kao takav i vidljivo odijeljen od drugih programskih sadržaja. Oglas ne smije biti takav da kod gledatelja, slušatelja ili citatelja izazove dojam kao da je riječ o programskom sadržaju medija.

(2) Oglašavanjem se ne smatraju:

- izjave nakladnika u svezi s njegovim programskim sadržajima i sporednim proizvodima koji proizlaze iz programa,

- besplatne najave izvođenja javnih radova i usluga, te dobrotvornih aktivnosti,
- besplatno prezentiranje umjetnickih djela.

(3) Besplatno oglašavanje mora biti posebno oznaceno.

(4) Nije dopušteno prikriveno i prijevarno oglašavanje. Prikrivenim oglašavanjem smatra se svaka novinarska forma (pisani tekst, fotografija, slika, crtež i dr.) koja je na bilo koji način placena, a nije jasno oznacena kao oglašavanje.

(5) Sponzorirani programski sadržaji moraju pri objavljivanju biti jasno oznaceni kao takvi imenom sponzora ili njegovim znakom.

(6) Za sadržaj oglasnih poruka odgovoran je isključivo oglašivač.

(7) Nije dopušteno oglašavanje oružja i streljiva, duhana i duhanskih proizvoda, lijekova i medicinskih postupaka koji su dostupni jedino na liječnički recept, te droge, alkohola i alkoholnih pica, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

5. ODGOVORNOST NAKLADNIKA ZA NAKNADU ŠTETE

Clanak 20.

(1) Nakladnik koji informacijom objavljenom u mediju prouzroci drugome štetu dužan ju je naknaditi, izuzev u slučajevima propisanim ovim Zakonom.

(2) Na utvrđivanje odgovornosti za naknadu štete primjenjuju se propisi o obveznim odnosima, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

(3) Nakladnik ne odgovara za štetu ako je informacija kojom je šteta učinjena:

- vjerno izvješće s rasprave na sjednici tijela zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti ili na javnom skupu ili je prenesena iz akta tijela zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti, a njezin smisao nije promijenjen uredničkom obradom,

- objavljena unutar autoriziranog intervjua,

- utemeljena na tocnim činjenicama ili na činjenicama za koje je autor imao osnovani razlog povjerovati da su točne i poduzeo je sve potrebne mjere za provjeru njihove točnosti, a postojalo je opravdano zanimanje javnosti za objavu te informacije i ako je postupano u dobroj vjeri,

- fotografija oštećenika snimljena na javnome mjestu ili je fotografija oštećenika snimljena uz njegovo znanje i pristanak radi objavljivanja, a oštećenik nije zabranio objavljivanje, odnosno ograničio pravo autora fotografije na iskorištavanje djela,

- točna, a iz okolnosti slučaja proizlazi da je novinar u dobroj vjeri zaključio da se oštećenik slaže s njezinim objavljivanjem,

- proizašla iz vrijednosnih sudova autora čije je objavljivanje bilo u javnom interesu i ako je ta informacija dana u dobroj vjeri.

(4) Stavak 3. ovoga članka ne odnosi se na osobne podatke kojih je tajnost propisana zakonom, na informacije o maloljetnim osobama, te informacije prikupljene na nezakonit način.

(5) Postojanje pretpostavki odgovornosti za štetu dokazuje tužitelj, dok postojanje pretpostavki za oslobođenje od odgovornosti za štetu iz stavka 3. ovoga članka dokazuje tuženik.

(6) Ako je informacija autorizirana, a pojedini dijelovi sadrže očevidne uvrede ili klevete, autorizacija ne isključuje i solidarnu odgovornost nakladnika i glavnog urednika, ukoliko nisu postupali u dobroj vjeri.

Clanak 21.

(1) Nematerijalna šteta u pravilu se naknazuje ispravljanjem netocne informacije, objavljivanjem ispravka informacije i isprikom nakladnika.

(2) Pravo na tužbu za naknadu nematerijalne štete sukladno općim propisima obveznog prava ima osoba koja je prethodno zatražila od nakladnika objavljivanje ispravka sporne informacije.

(3) Tužba za naknadu štete može se podnijeti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana saznanja za objavu informacije kojom je šteta prouzročena.

6. Glavni urednik

Clanak 22.

(1) Novine i druga povremena izdanja, radijske i televizijske postaje, te programi novinskih agencija moraju imati glavnog urednika kojeg imenuje i razrješava nakladnik u skladu sa zakonom i statutom. Prije imenovanja ili razrješavanja glavnog urednika nakladnik mora pribaviti mišljenje uredništva, ako statutom medija nije drugačije određeno.

(2) Glavni urednik odgovoran je, u skladu sa zakonom, za sve objavljene informacije. Odgovornost glavnog urednika odnosi se i na urednicku obradu objavljene informacije (izbor naslova, podnaslova, teksta ispod fotografije i slicno).

Clanak 23.

(1) Za glavnog urednika može biti imenovana osoba koja ispunjava opće uvjete propisane zakonom i statutom medija.

(2) Glavnim urednikom ne može biti imenovana osoba koja uživa imunitet od kaznene odgovornosti.

IV. PRAVA I OBVEZE NOVINARA

1. STATUT MEDIJA

Clanak 24.

(1) Odnosi između nakladnika, glavnog urednika i novinara te njihova međusobna prava i obveze utvrđuju se statutom medija.

(2) Statut medija je samoregulativni akt kojim se osobito utvrđuje način sudjelovanja novinara u postupku imenovanja i razrješavanja glavnog urednika, sloboda rada i odgovornost novinara, te uvjeti i postupak po kojem glavni urednik i urednici imaju pravo na ostavku uz pravicu otpremninu u slučajevima takve promjene u vlasničkoj ili upravljačkoj strukturi medija koja dovodi do bitne promjene u programskoj osnovi ili programskom sadržaju toga medija (tzv. klauzula savjesti).

(3) Statut medija donose nakladnik i predstavnik novinara uz prethodnu suglasnost većine ukupnoga broja novinara medija. Novinari biraju svoga predstavnika većinom glasova.

(4) Ako nakladnik i predstavnik novinara statut medija ne donesu u roku od šest mjeseci od početka rada medija, statut će na zahtjev predstavnika novinara, u roku od tri mjeseca od dana primitka zahtjeva, donijeti arbitraža sastavljena od jednakog broja zastupljenih predstavnika udruga nakladnika i novinarskih udruga.

2. PRAVO NOVINARA NA IZRAŽAVANJE STAJALIŠTA

Clanak 25.

(1) Novinar ima pravo izražavati stajalište o svim događajima, pojavama, osobama, predmetima i djelatnostima.

(2) Novinaru se ne može otkazati ugovor o radu, umanjiti placa ili izmijeniti položaj u uredništvu, odnosno umanjiti ili obustaviti od isplate ugovorena naknada ili njezin dio zbog iznošenja stajališta.

(3) Ako novinar u slučaju spora iznese činjenice koje opravdavaju sumnju da je otkaz ugovora o radu, umanjenje place ili izmijenjen položaj u uredništvu, odnosno umanjenje ili obustavljanje od naplate ugovorene naknade posljedica izražavanja stajališta iz stavka 1. ovoga članka, teret dokazivanja je na nakladniku.

3. PRAVO NOVINARA DA ODBIJE IZVRŠITI NALOG

Clanak 26.

(1) Novinar ima pravo odbiti pripremiti, napisati ili sudjelovati u oblikovanju priloga čiji se sadržaj protivi pravilima novinarske struke i etike, o čemu se pisano ocituje glavnom uredniku.

(2) Ako novinar odbije izvršiti nalog jer bi izvršenjem naloga prekršio pravila novinarske struke, poslodavac mu ne može otkazati ugovor o radu, umanjiti placu ili izmijeniti položaj u uredništvu.

(3) Ako novinar u slučaju spora iznese činjenice koje opravdavaju sumnju da je otkaz ugovora o radu, umanjenje place ili izmijenjen položaj u uredništvu posljedica odbijanja izvršenja naloga iz stavka 1. ovoga članka, teret dokazivanja je na nakladniku.

4. ZAŠTITA UGLEDA AUTORA

Clanak 27.

(1) Programski sadržaj u kojem je smisao promijenjen u postupku uredničke obrade ne smije se objaviti pod imenom autora bez njegova pristanka.

(2) Za programski sadržaj objavljen suprotno stavku 1. ovoga članka odgovara glavni urednik.

(3) Ako je programskim sadržajem objavljenim suprotno stavku 1. ovoga članka povrijeđen ugled autora, autor može zahtijevati naknadu štete.

5. ZAŠTITA IZVORA INFORMACIJE

Clanak 28.

(1) Novinar nije dužan dati podatke o izvoru objavljene informacije ili informacije koju namjerava objaviti.

(2) Pravo novinara iz stavka 1. ovoga članka odnosi se i na glavnog urednika, urednike i autore objavljenih priloga koji nisu novinari.

(3) S podatkom o neimenovanom izvoru informacije novinar je prije objavljivanja dužan upoznati glavnog urednika na način utvrđen statutom medija. U tom se slučaju sve odredbe o zaštiti izvora informacije primjenjuju i na glavnog urednika.

(4) Osoba, tijelo državne uprave ili sudbene vlasti, koje ima na zakonu osnovani interes, može nadležnom sudu podnijeti zahtjev da naloži novinaru da iznese podatke o izvoru objavljene informacije ili informacije koju namjerava objaviti.

(5) Na zakonu osnovani interes za ograničenje zaštite izvora informacije postoji kada je to ograničenje nužno radi interesa navedenih u članku 3. stavku 3. ovoga Zakona.

(6) Sud može naložiti novinaru da iznese podatke o izvoru objavljene informacije ili informacije koju namjerava objaviti, ako je to nužno radi zaštite javnog interesa, a radi se o narocito značajnim i ozbiljnim okolnostima i neprijeporno je utvrđeno:

– da ne postoji razumna alternativna mjera otkrivanju podataka o izvoru informacije ili da je osoba ili tijelo iz stavka 4. ovoga članka koje traži objavu podataka o izvoru informacije tu mjeru već iskoristilo i

– da na zakonu osnovani interes javnosti za otkrivanje podataka o izvoru informacije jasno prevladava nad interesom zaštite izvora informacije.

(7) Sud će cijeneći okolnosti slučaja isključiti javnost u tijeku postupka iznošenja podataka, te upozoriti prisutne osobe da su dužni kao tajnu čuvati sve što su u postupku saznali, kao i na posljedice odavanja tajne.

V. JAVNOST VLASNIŠTVA

1. TRANSPARENTNOST VLASNICKE STRUKTURE

Članak 29.

Dionice ili udjeli u pravnoj osobi koja obavlja djelatnost nakladnika na području javnog informiranja moraju glasiti na ime.

Članak 30.

(1) Nakladnici su dužni do 31. siječnja svake kalendarske godine nadležnom ministarstvu dostaviti podatke o tvrtki i sjedištu, odnosno imenu i prezimenu te prebivalištu svih pravnih i fizičkih osoba koje neposredno ili posredno imaju u vlasništvu dionice ili udjele u toj pravnoj osobi s podatkom o postotku dionica ili udjela.

(2) Pravnoj osobi koja ne izvrši obvezu iz stavka 1. ovoga članka nadležno ministarstvo uputit će pisano upozorenje s navođenjem mogućih sankcija za neizvršenje obveze.

(3) Podatke iz stavka 1. ovoga članka nakladnik je obavezan objaviti u »Narodnim novinama«.

2. UDJELI STRANIH OSOBA

Članak 31.

Odredbe o ograničenju vlasništva utvrđene zakonom primjenjuju se i na strane pravne i fizičke osobe bez obzira na to u kojoj državi imaju svoje sjedište, odnosno prebivalište, osim ako je zakonom određeno drukčije.

3. DOSTAVA IZVJEŠTAJA O POSLOVANJU MEDIJA

Članak 32.

(1) Nakladnici su dužni do 30. travnja svake godine nadležnom ministarstvu dostaviti izvješće o financijskom poslovanju za prethodnu godinu, procjenu o ostvarenom udjelu na tržištu, te podatke o oglašivačima ili marketinškim agencijama putem kojih je ostvareno više od 10% godišnjega marketinškog prihoda nakladnika.

(2) Tvrtke za distribuciju medija dužne su nadležnom ministarstvu dostaviti podatke o

ugovorima s nakladnicima i odgovarajuće podatke o općim uvjetima poslovanja koji se odnose na distribuciju programa elektroničkih medija i općeinformativnog tiska čija prodana naklada prelazi tri tisuće primjeraka, ako se taj tisak prodaje na tržištu više gradova ili županija, odnosno ako prelazi tisuću primjeraka kada se radi o tisku na lokalnom tržištu.

4. OGRANICENJE KONCENTRACIJE

Članak 33.

(1) Nedopuštenom koncentracijom u području tiska smatra se kada nakladnik jednoga ili više općeinformativnih dnevnika ili općeinformativnih tjednika ostvari vladajući položaj na tržištu na način da je broj prodanih primjeraka njegovih dnevnika ili tjednika prešao 40% svih prodanih primjeraka općeinformativnih dnevnika ili tjednika na mjerodavnom tržištu.

(2) Nakladnik s nedopuštenom koncentracijom iz stavka 1. ovoga članka ne može biti vlasnik niti stjecati udjele u vlasništvu drugoga općeinformativnog tiska.

5. ZAŠTITA TRŽIŠNOG NATJECANJA

Članak 34.

(1) Na nakladnike, pravne osobe koje obavljaju poslove distribucije medija, kao i na druge pravne osobe koje obavljaju poslove u vezi s javnim informiranjem primjenjuju se propisi o zaštiti tržišnog natjecanja.

(2) Nadležno ministarstvo, nakladnici, kao i druge pravne osobe koje obavljaju poslove u vezi s javnim informiranjem imaju pravo podnijeti zahtjev za pokretanje postupka za utvrđivanje narušavanja slobodnoga tržišnog natjecanja i povrede odredaba zakona tijelu nadležnom za zaštitu tržišnog natjecanja.

(3) Tijelo nadležno za zaštitu tržišnog natjecanja u slučajevima povrede članka 35. ovoga Zakona vodi postupak po službenoj dužnosti.

6. DISTRIBUCIJA TISKA

Članak 35.

(1) Distributeri tiska obvezni su utvrditi i objaviti na uobičajeni način Opće uvjete za distribuciju tiska te ne smiju odbiti preuzimanje u distribuciju tiska drugog nakladnika koji to zatraži i izjavi da prihvaca objavljene Opće uvjete.

(2) Distributer tiska ima pravo odbiti distribuciju medija bez impresuma. Preuzimanjem u distribuciju medija koji ne sadrži impresum distributer uz nakladnika toga medija preuzima odgovornost za informacije objavljene u tom mediju.

(3) Distributeri – kolporteri mogu na ulici prodavati samo tisak. Ostale uvjete prodaje putem kolportera, kao što su vrijeme i lokacije kolporterske prodaje tiska, propisat će gradsko, odnosno općinsko vijeće, u skladu sa zakonom.

(4) Distributeri tiska su dužni do 30. travnja svake godine nadležnom ministarstvu dostaviti izvješće o financijskom poslovanju ostvarenom distribucijom tiska za prethodnu godinu, te podatke o broju prodanih primjeraka pojedinog tiska putem njegove distributivne mreže ili ugovora o maloprodaji.

Članak 36.

(1) Zabranjeno je javno izlaganje i oglašavanje tiskovina s naslovnicom pornografskog

sadržaja. Ova se zabrana ne odnosi na prodaju pornografskih tiskovina u posebnim prodavaonicama.

(2) Tiskovina pornografskog sadržaja mora imati vidno upozorenje da sadrži pornografiju, kao i upozorenje da je njezina distribucija zabranjena maloljetnim osobama.

VI. OBJAVLJIVANJE ISPRAVAKA I ODGOVORA

1. PRAVO NA ISPRAVAK OBJAVLJENE INFORMACIJE

Clanak 37.

(1) Svatko ima pravo od glavnog urednika zahtijevati da bez naknade objavi ispravak objavljene informacije kojom su bila povrijeđena njegova prava ili interesi. Pravo na ispravak imaju i pravne osobe i druge organizacije i tijela, ako su informacijom bila povrijeđena njihova prava i interesi. Svrha ispravaka je ispravljanje netocne ili nepotpune informacije.

(2) Objava ispravka može se zahtijevati u roku od 30 dana od objave informacije.

(3) Svaka osoba imenovana u medijima povodom pokretanja istražnog ili kaznenog postupka ima pravo na objavu ispravka u roku od tri mjeseca od donošenja pravomocnog rješenja o obustavi postupka ili pravomocne oslobadajuće presude.

(4) Zahtjev za ispravak podnosi se glavnom uredniku u pisanoj formi. Zahtjev mora biti obrazložen i potpisan od strane podnositelja, te sadržavati sve potrebne podatke o podnositelju i njegovoj adresi.

(5) Pod pojmom ispravak ne misli se samo na ispravak u užem smislu, odnosno ispravljanje pogrešnih tvrdnji ili netocnih navoda u objavljenoj informaciji, već i na iznošenje činjenica i okolnosti kojima povrijeđeni pobija ili s namjerom pobijanja bitno dopunjuje navode u objavljenom tekstu.

(6) Znanstvena ili umjetnička kritika ne daje pravo na ispravak osim ako se njima ne ispravljaju netocni ili uvredljivi navodi.

(7) Ne može se zahtijevati ispravak ako je medij do dana podnošenja zahtjeva za ispravak već sam objavio ispravak iste informacije. Ako podnositelj zahtjeva za ispravak smatra da medij nije na odgovarajući način objavio ispravak može zahtijevati ostvarenje svoga prava sukladno ovom Zakonu.

(8) Ako je osoba na koju se odnosi informacija umrla, pravo na objavljivanje ispravke i pravo odgovora imaju njezina djeca, posvojenici, bračni drug, roditelji, posvojitelji, braca i sestre, ili pravna osoba ako se informacija odnosi na djelatnost pokojnika u vezi s tom pravnom osobom.

Clanak 38.

(1) Ispravak se mora objaviti bez promjena i dopuna na istom ili istovrijednom mjestu programskog prostora i na isti ili istovrijedan način na koji je bila objavljena informacija na koju se ispravak odnosi. Ispravak ne smije biti nerazmjerno dulji od informacije, odnosno od dijela informacije na koji se odnosi. Ispravak se može objaviti u izmijenjenom obliku samo ako na to pristane podnositelj zahtjeva. Ispravak se mora objaviti na način da je iz naslova vidljivo da se radi o ispravku. Ispravak se bez suglasnosti podnositelja zahtjeva ne smije objaviti među reagiranjima ili pismima citatelja, odnosno gledatelja ili slušatelja.

(2) U programima radija i televizije ispravak se daje u pisanom obliku te se objavljuje citanjem u istom programu i terminu u kojem je objavljena informacija na koju se ispravak odnosi ili u istoj vrsti programa istovjetne gledanosti.

(3) Vijeće za elektroničke medije propisat će pravila za ostvarivanje prava na ispravak u programima radija i televizije na način koji odgovara prirodi tih medija, ali tako da se u najvećoj mogućoj mjeri poštuju odredbe o pravu na ispravak i odgovor propisane ovim Zakonom.

(4) U elektroničkim publikacijama ispravak i informacija na koju se odnosi označit će se i povezati linkom.

Članak 39.

(1) Tko zahtijeva objavu ispravka mora jasno navesti informaciju, odnosno podatak na koju se ispravak odnosi i nadnevak njezine objave.

(2) Ispravak mora biti objavljen u prvom, a ako stigne prekasno, u drugom izdanju, odnosno programskom sadržaju medija nakon primitka ispravka. U vrijeme izborne promidžbe ispravak mora biti objavljen u prvom izdanju, odnosno programskom sadržaju medija nakon primitka ispravka.

(3) U istom izdanju, odnosno programskom sadržaju medija ne može se zajedno s ispravkom objaviti i komentar tog ispravka ili odgovor na ispravak. Na komentar ispravka ili odgovora na ispravak primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o pravu na ispravak.

(4) Glavni urednik je dužan objaviti ispravak, izuzev ako:

- se traženi ispravak ne odnosi na informaciju na koju se poziva zainteresirana osoba,
 - u traženom ispravku nisu navedene činjenice niti okolnosti u vezi s navodima o informaciji,
 - bi objava ispravka bila u suprotnosti sa zakonom i dobrim obicajima,
 - zahtjev za objavu ispravka nije potpisao podnositelj zahtjeva, odnosno ovlaštena osoba državnog tijela ili pravne osobe,
 - je traženi ispravak nerazmjerno duži od informacije u kojoj su navodi radi kojih se ispravak traži, odnosno od dijela informacije na koji se neposredno odnosi, osim ako se ispravak odnosi na klevetnicke ili uvredljive navode,
 - bi objavljivanje ispravaka prouzročilo odgovornost nakladnika za štetu,
 - je ispravak napisan na jeziku koji nije istovjetan jeziku na kojem je objavljena osporavana informacija,
 - je zahtjev za ispravak informacije podnesen nakon proteka roka iz članka 37. stavak 2. ovoga Zakona,
 - se radi o znanstvenoj ili umjetničkoj kritici, izuzev ispravaka netočnih podataka ili uvredljivih navoda,
 - i nadalje smatra da je sporna informacija točna,
 - postoji koja od pretpostavki za oslobađanje nakladnika od odgovornosti za štetu iz članka 20. ovoga Zakona,
 - je druga ovlaštena osoba na istu informaciju ranije podnijela ispravak istoga sadržaja,
 - je zahtjev za objavu ispravka istoga sadržaja kao i zahtjev za ispravak povodom kojega se vodi spor pred sudom zbog odbijanja ili neodgovarajućeg načina objave ispravka.
- (5) Glavni urednik dužan je u slučaju iz stavka 4. ovoga članka pisano obavijestiti tražitelja o razlozima neobjavlivanja ispravaka, a u roku propisanom za objavu ispravka.

Članak 40.

(1) Nakladnik je dužan čuvati zapise svih objavljenih programskih sadržaja najmanje 60

dana od njihove objave te za zainteresiranu osobu na njezin trošak osigurati odgovarajuću presliku pojedinog zapisa i to najkasnije u roku od tri dana od primitka pisanog zahtjeva zainteresirane osobe.

(2) Preslika iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se zainteresiranoj osobi isključivo za osobnu upotrebu. Nije dopušteno umnožavanje niti javno objavljivanje preslike, bez suglasnosti nakladnika osim u okviru sudskog postupka.

(3) U slučaju da nakladnik nije sačuvao zapis iz stavka 1. ovoga članka smatra se da je objavio informaciju za koju se zahtijeva ispravak.

Članak 41.

Ako zainteresirana osoba u roku od osam dana od objave informacije pisano obavijesti da će zahtijevati objavu ispravka, glavni urednik je dužan čuvati presliku informacije na koji se zahtjev za ispravak odnosi sve dok se traženi ispravak ne objavi, odnosno ne dovrši sudski postupak koji se vodi u vezi s objavom sporne informacije, odnosno dok ne proteknu zakonom propisani rokovi za ostvarivanje prava na ispravak ili sudsku zaštitu.

Članak 42.

Objava ispravka može se zahtijevati i kada je informacija bila objavljena putem medija koji je u međuvremenu prestao djelovati. Podnositelj zahtjeva za ispravak može od ondašnjeg nakladnika, odnosno od njegovoga pravnog sljednika zahtijevati da na svoj trošak osigura objavu ispravka u određenom drugom mediju koji je po opsegu i kvaliteti prenošenja sadržaja programa usporediv s prvim.

Članak 43.

(1) Ako glavni urednik ne objavi ispravak u roku i na način određen zakonom, podnositelj zahtjeva za ispravak ima pravo podnijeti tužbu protiv glavnog urednika kod općinskog suda na čijem se području nalazi sjedište odnosno stalno prebivalište nakladnika medija putem kojega je bila objavljena informacija na koju se ispravak odnosi.

(2) Tužba se može podnijeti najkasnije u roku od 30 dana od proteka roka za objavu ispravka, odnosno od dana kada je ispravak bio objavljen na način koji nije bio sukladan Zakonu.

Članak 44.

(1) Sudski sporovi o objavi ispravka rješavaju se po hitnom postupku.

(2) U sporovima za objavu ispravka prvo ročište glavne rasprave mora se održati u roku od 8 dana od dana zaprimanja tužbe u sudu.

(3) Tuženik je dužan odgovoriti na tužbu najkasnije na glavnoj raspravi.

(4) U pozivu za prvo ročište sud mora upozoriti tužitelja da će se u slučaju njegova nedolaska na ročište tužba smatrati povučenom, a tuženika da se presuda može donijeti i u njegovoj odsutnosti.

Članak 45.

(1) Rasprava o tužbi za objavu ispravka je ograničena na raspravljanje i dokazivanje činjenica u pogledu tuženikove dužnosti objave ispravka.

(2) Tuženiku je, kao razlog neobjavljivanja ispravka, dopušteno dokazivati točnost činjenica iz objavljene informacije, osim ako je spornom informacijom povrijeđeno pravo na privatnost, zaštićeno na način utvrđen zakonom ili ako se sporna informacija poziva na činjenice obuhvaćene amnestijom, sudskom rehabilitacijom ili revizijom presude.

(3) U sporovima radi objave ispravka sud će odbiti tužbeni zahtjev ako utvrdi da nije povrijeđeno pravo ili interes tužitelja ili je utvrđeno da postoji kakva druga okolnost zbog koje prema zakonu ne postoji obveza objave ispravka.

Članak 46.

Pokretanjem kaznenog postupka radi djela prouzročene objavom informacije na koju se odnosi ispravak, ne prekida se postupak za objavu ispravka.

Članak 47.

Ako se nakon podizanja tužbe za objavu ispravka promijeni glavni urednik medija tužitelj može do kraja glavne rasprave preinaciti tužbeni zahtjev i umjesto prvobitnog tuženika tužiti novoga glavnog urednika. Za takvu promjenu tužbenog zahtjeva nije potrebna suglasnost prvobitnog tuženika niti novoga glavnog urednika.

Članak 48.

(1) Sud je dužan donijeti presudu odmah po zaključenju glavne rasprave.

(2) Ovjereni prijepis presude sud dostavlja strankama najkasnije u roku od tri dana od dana donošenja presude.

(3) Ako sud usvoji tužbeni zahtjev, nalaže presudom tuženiku da je dužan objaviti ispravak u roku i na način određen ovim Zakonom.

(4) Glavni urednik je dužan u objavi ispravka navesti da se radi o objavi na temelju presude i citirati izreku presude.

Članak 49.

(1) Protiv presude prvostupanjskog suda stranke mogu u roku od tri dana od primitka presude uložiti žalbu nadležnom županijskom sudu.

(2) Žalba se ne dostavlja protivnoj stranci na odgovor. Pravovremenu i dopuštenu žalbu prvostupanjski sud dostavlja sa svim spisima županijskom sudu u roku od dva dana od ulaganja žalbe.

(3) Županijski sud je dužan odlučiti o žalbi u roku od tri dana od dana primitka žalbe.

(4) Protiv presude županijskog suda dopuštena je revizija.

Članak 50.

Ovjereni prijepis pravomoćne presude kojom je sud naložio objavu ispravka sud dostavlja odmah glavnom uredniku medija putem kojeg je potrebno objaviti ispravak.

Članak 51.

Ako se nakon pravomoćnosti presude kojom se nalaže objava ispravka promijeni glavni urednik medija, presudom utvrđena dužnost objavljivanja ispravka prelazi na novoga glavnog urednika.

2. PRAVO NA ODGOVOR NA OBJAVLJENU INFORMACIJU

Clanak 52.

(1) Zainteresirana fizicka ili pravna osoba ima pravo od glavnog urednika zahtijevati da besplatno objavi njegov odgovor na objavljenu informaciju, u kojoj je spomenuto njezino ime, odnosno naziv ili je na neki drugi nacin s njom u izravnoj vezi.

(2) Pod odgovorom iz stavka 1. ovoga clanka smatra se tekst ili poruka istovjetne prirode i duljine kao i objavljena informacija.

(3) U odgovoru se navodima pogodnim za dokazivanje poricu u biti ili bitno nadopunjuju sporni navodi o cinjenicama i podacima u objavljenoj informaciji.

Clanak 53.

(1) Odgovor se mora objaviti bez izmjena ili dopuna izuzev pravopisnih ispravaka.

(2) Glavni urednik ima pravo od autora prije objave zatraziti skracivanje odgovora.

(3) Na odgovor se primjenjuju odredbe clanka 39. ovoga Zakona, te glavni urednik može odbiti objavu sadržajno jednakih odgovora nakon što je vec jednom isti objavio.

(4) Glavni urednik može odbiti objavu odgovora i u slucaju ako se u odgovoru navode ocigledno netocni podaci ili tvrdnje i drugi navodi koji su nedvojbeno nepodobni za dokazivanje.

(5) Ako su prema mišljenju glavnog urednika samo neki podaci ili tvrdnje netocni ili nepodobni za dokazivanje, glavni urednik ne smije odbiti objavu bez prethodnog poziva podnositelju zahtjeva za odgovor da te podatke i tvrdnje izuzme iz odgovora.

Clanak 54.

U postupku sudske zaštite u pogledu ostvarivanja prava na odgovor na odgovarajuci nacin primjenjuju se odredbe ovoga Zakona u vezi s postupkom radi ostvarivanja prava na ispravak.

VII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Clanak 55.

(1) Novcanom kaznom do 1.000.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj pravna ili fizicka osoba koja:

1. obavlja djelatnost nakladnika a nije upisana u sudski ili drugi odgovarajuci registar,

2. u kalendarskoj godini ne obavijesti javnost o programskoj osnovi sukladno clanku 13. ovoga Zakona,

3. na zahtjev tijela državne uprave ne objavi bez naknade priopćenje iz clanka 18. ovoga Zakona,

4. obavi oglašavanje protivno odredbi clanka 19. ovoga Zakona,

5. postupa suprotno clanku 29. ovoga Zakona,

6. niti nakon 15 dana od dana primitka upozorenja iz clanka 30. stavka 2. ovoga Zakona, nadležnom ministarstvu ne dostavi podatke iz clanka 30. stavka 1. ovoga Zakona,

7. ne dostavi do 30. travnja svake godine nadležnom ministarstvu izvješća i podatke sukladno clanku 32. ovoga Zakona,

8. ostvari nedopuštenu koncentraciju suprotno clanku 33. ovoga Zakona,
9. ne utvrdi i ne objavi Opce uvjete za distribuciju tiska ili odbije preuzeti u distribuciju tisak protivno clanku 35. stavak 1. ovoga Zakona,
10. nakladnik koji objavom programskog sadržaja povrijedi prava djece i mladeži.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novcanom kaznom do 100.000,00 kuna.

Clanak 56.

(1) Novcanom kaznom do 100.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj:

1. novinski nakladnik koji na svakome primjerku novina ili druge tiskovine ne otisne impresum,
2. glavni urednik koji na temelju pravomocne presude ne objavi ispravak informacije ili ga ne objavi na propisani nacin,
3. nakladnik koji ne sacuva zapise svih objavljenih programskih sadržaja u propisanom roku,
4. nakladnik koji novinaru otkaže ugovor o radu, umanji placu, odnosno ugovorenu naknadu ili izmijeni položaj u uredništvu suprotno clanku 25. i 26. ovoga Zakona,
5. pravna osoba koja organizira distribuciju tiska putem kolportera suprotno clanku 35. ovoga Zakona,
6. pravna osoba koja postupava suprotno clanku 36. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novcanom kaznom do 20.000,00 kuna.

Clanak 57.

(1) Novcanom kaznom do 50.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj:

1. ovlaštena osoba u tijelu ili osobi koja novinaru uskrati informaciju iz djelokruga toga tijela suprotno clanku 6. ovoga Zakona,
2. novinski nakladnik koji ne prijavi novine ili drugi tisak nadležnom ministarstvu,
3. distributer tiska koji ne podnese prijavu iz clanka 11. ovoga Zakona ili istoj ne priloži propisane priloge,
4. glavni urednik ako urednickom obradom teksta, a osobito naslovom bitno promijeni sadržaj ili smisao informacije objavljene u javnome glasilu,
5. glavni urednik koji dozvoli objavu podataka koji mogu otkriti identitet svjedoka ili oštećenika kaznenog djela, suprotno clanku 15. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novcanom kaznom do 8.000,00 kuna.

Clanak 58.

(1) Novcanom kaznom do 30.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj:

1. nakladnik koji uz informaciju prenesenu iz drugih domacih i inozemnih medija ne naznaci izvor,
2. novinski nakladnik, odnosno distributer tiska, koji nadležnom ministarstvu ne prijavi promjenu podataka navedenih u prijavi novina u roku od osam dana od dana nastanka promjene,

3. glavni urednik koji pisano ne obavijesti tražitelja o razlozima neobjavlivanja ispravka,
4. osoba koja umnoži ili javno objavi presliku iz članka 40. stavak 2. ovoga Zakona, bez suglasnosti nakladnika.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom do 3.000,00 kuna.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 59.

Odredbe ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju na programe inozemnih novinskih agencija ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Članak 60.

Nakladnici su dužni u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uskladiti svoj rad, poslovanje i opće akte s odredbama ovoga Zakona.

Članak 61.

Do utvrđivanja tijela državne uprave nadležnog za poslove javnog informiranja posebnim propisom, nadležnim ministarstvom po ovom Zakonu smatrat će se Ministarstvo kulture.

Članak 62.

Vijeće za elektroničke medije dužno je u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti pravila iz članka 38. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 63.

Ministarstvo vanjskih poslova vodi upisnik i obavlja sve poslove u svezi s upisom, odnosno brisanjem upisa inozemnih dopisništava, stalnih inozemnih dopisnika i stalnih službenika inozemnih dopisništava, propisanih posebnim zakonom.

Članak 64.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o javnom priopćavanju (»Narodne novine«, br. 83/96., 143/98. i 96/01.).

Članak 65.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 008-02/03-01/04

Zagreb, 1. listopada 2003.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Zlatko Tomčić, v. r.

DODATAK III

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA S KONACNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA³

I. OPCE ODREDBE

Krivnja u posebnim slučajevima kad se radi o kaznenim djelima pocinjenim u sredstvima javnog priopćavanja Clanak 48.

(1) Krivnja glavnog urednika za kaznena djela pocinjena u sredstvima javnog priopćavanja odredena je ovim Zakonom kao i za svakog drugog pocinitelja osim u slučajevima koji se posebno određuju ovim clankom.

(2) Ako glavni urednik ili osoba koja ga zamjenjuje u vrijeme objavljivanja nije kriv kao pojedinacni pocinitelj ili sudionik kaznenog djela pocinjenog u sredstvima javnog priopćavanja, kriv je:

- ako do završetka glavne rasprave pred prvostupanjskim sudom autor ostane nepoznat,
- ako je informacija objavljena bez pristanka autora,
- ako su u vrijeme objavljivanja postojale stvarne ili pravne smetnje za pokretanje kaznenog postupka protiv autora, koje i dalje traju.

(3) Nije kriv glavni urednik, odnosno osoba koja ga zamjenjuje ako iz opravdanih razloga nije znao za koju od okolnosti navedenih u stavku 2. ovoga clanka.

(4) Pod uvjetima iz stavka 1. i 2. ovoga clanka kriv je:

- izdavac ili nakladnik nepovremene publikacije osim ako naznaci autora kažnjivog sadržaja za kojeg ne postoje smetnje za pokretanje kaznenog postupka, - tiskar nepovremene publikacije kad nema izdavaca ili nakladnika ili postoje smetnje za pokretanje kaznenog postupka protiv njega,
- proizvođač u slučajevima kad je kazneno djelo pocinjeno putem audiouredaja, videouredaja ili slicnih sredstava javnog priopćavanja,
- ako su izdavac, nakladnik, tiskar ili proizvođač pravne osobe ili državna tijela, kriva je osoba koja je odgovorna za tu djelatnost izdavanja, nakladništva, tiskanja ili proizvodnje.

(5) U slučajevima kad je sredstvo iz ovoga clanka koje sadrži kazneno djelo proizvedeno u stranoj državi kriv je uvoznik, a u slučaju da se radi o pravnoj osobi ili državnom tijelu, kriva je odgovorna osoba uvoznika.

Clanak 1.

U Kaznenom zakonu («Narodne novine» br. 110/1997, 27/1998, 129/2000 i 51/2001) clanak 48. briše se.

GLAVA PETNAESTA (XV.)

KAZNENA DJELA PROTIV CASTI I UGLEDA

³ Odredbe koje su na snazi napisane su obicnim fontom, a predložene izmjene i dopune kurzivom.

Uvreda
Clanak 199.

- (1) Tko uvrijedi drugoga, kaznit ce se novcanom kaznom do sto dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do tri mjeseca.
- (2) Tko uvrijedi drugoga putem tiska, radija, televizije, pred više osoba, na javnom skupu ili na drugi nacin zbog cega je uvreda postala pristupacnom vecem broju osoba, kaznit ce se novcanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (3) Ako uvrijedeni uzvrati uvredu, sud može oba pocinitelja osloboditi kazne.

Kleveta
Clanak 200.

- (1) Tko za drugoga iznese ili pronese nešto neistinito što može škoditi njegovoj casti ili ugledu, kaznit ce se novcanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Tko za drugoga iznese ili pronese nešto neistinito što može škoditi njegovoj casti ili ugledu putem tiska, radija, televizije, pred više osoba, na javnom skupu ili na drugi nacin zbog cega je kleveta postala pristupacnom vecem broju osoba, kaznit ce se novcanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Ako osoba protiv koje se vodi kazneni postupak zbog klevete dokaže istinitost svoje tvrdnje ili opravdani razlog zbog kojeg je povjerovala u istinitost sadržaja kojeg je iznijela ili pronijela, neće se kazniti za klevetu, ali se može kazniti za kazneno djelo uvrede (clanak 199.), ili kazneno djelo predbacivanja kaznenog djela (clanak 202.).

Iznošenje osobnih ili obiteljskih prilika
Clanak 201.

- (1) Tko iznese ili pronese nešto iz osobnog ili obiteljskog života drugoga što može škoditi njegovoj casti ili ugledu, kaznit ce se novcanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Tko iznese ili pronese nešto iz osobnog ili obiteljskog života drugoga što može škoditi njegovoj casti ili ugledu putem tiska, radija, televizije, pred više osoba, na javnom skupu ili na drugi nacin zbog cega je iznošenje osobnih ili obiteljskih prilika postalo pristupacno vecem broju osoba, kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do jedne godine.

Predbacivanje kaznenog djela
Clanak 202.

- (1) Tko predbaci drugome pocinjeno kazneno djelo zbog kojeg je pravomocno oglašen krivim, kaznit ce se novcanom kaznom do sto dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do tri mjeseca.
- (2) Tko predbaci drugome pocinjeno kazneno djelo zbog kojeg je pravomocno oglašen krivim putem tiska, radija, televizije, pred više osoba, na javnom skupu ili na drugi nacin zbog cega je predbacivanje za kazneno djelo postalo pristupacno vecem broju osoba, kaznit ce se novcanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Razlozi za isključenje protupravnosti kaznenih djela protiv casti i ugleda
Clanak 203.

Nema kaznenog djela kad se radi o uvredljivom sadržaju iz clanka 199. i clanka 200. stavka 3., klevetnickom sadržaju iz clanka 200. stavka 1. i 2., sadržaju o osobnim ili obiteljskim prilikama iz clanka 201. i predbacivanja za kazneno djelo iz clanka 202. ovoga Zakona, koji je ostvaren ili ucinjen dostupnim drugima u znanstvenom, književnom, umjetnickom djelu ili javnoj informaciji, u obavljanju službene dužnosti, politicke ili druge javne ili društvene djelatnosti, ili u novinarskom poslu, ili u obrani nekog prava ili zaštiti opravdanih interesa, ako iz nacina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi da se ne radi o ponašanju koje je imalo cilj naškoditi necijoj casti ili ugledu.

Clanak 23.

*U clanku 203. rijeci: « ako iz nacina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi da se ne radi o ponašanju koje je imalo za cilj naškoditi necijoj casti i ugledu» zamjenjuju se rijecima:
« osim ako iz nacina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi da se radi o ponašanju koje je imalo cilj samo škoditi necijoj casti ili ugledu»*

Pokretanje kaznenog postupka za kaznena djela protiv casti i ugleda Clanak 204.

- (1) Kazneni postupak za kaznena djela protiv casti i ugleda iz clanka 199. do 202. ovoga Zakona pokrece se privatnom tužbom.
- (2) Ako su kaznena djela iz clanka 199. do 202. ovoga Zakona pocinjena prema umrloj osobi kazneni postupak može se pokrenuti privatnom tužbom bracnog druga, djece, roditelja, posvojitelja, posvojenika, brace ili sestara umrle osobe.

Javno objavljivanje presude za kaznena djela protiv casti i ugleda Clanak 205.

Sudska odluka kojom je oglašen krivim pocinitelj kaznenog djela uvrede, klevete, iznošenja osobnih ili obiteljskih prilika i predbacivanja kaznenog djela pocinjenih putem tiska, radija ili televizije može se u cijelosti ili djelomicno istim putem objaviti odlukom suda na zahtjev oštecenika, a o trošku pocinitelja.

Prisila prema pravosudnom dužnosniku Clanak 309.

(1) Tko od suca, državnog odvjetnika, javnog bilježnika, državnog pravobranitelja silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile zatraži poduzimanje neke radnje ili donošenje neke odluke u okviru ili izvan njegove ovlasti, ili tko posreduje u takvom djelovanju ili traženju, ako takvim postupanjem nije pocinjeno neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko za vrijeme postupka pred sudom, a prije donošenja pravomocne sudske odluke, u javnim sredstvima priopćavanja, na javnom skupu ili pred skupinom ljudi, iznosi svoje mišljenje o tome kako bi u tom slucaju pravosudni dužnosnik trebao postupati ili kakve odluke donositi, kaznit ce se novcanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka ako njegovo zakonsko obilježje ostvari optuženik ili njegov branitelj, ako su iznijeli svoje mišljenje nakon službenog priopćenja za javnost od strane državnog odvjetnika ili suca glede određenog slučaja.

Članak 34.

U članku 309. stavku 1. riječi: «državnog pravobranitelja» brišu se.